EPISTOLA LUĬ PAVELŬ CĂTRĂ ROMANĬ.

Introducere, salutare, şi scopulŭ Epistoleĭ.

1 PAVELŬ servulŭ luĭ Iisusŭ Christosŭ, [a] chiă-
matŭ *a fi* apostolŭ, [b] consacratŭ evan-
2 gelieĭ luĭ Dumnedeŭ, [c] (Pre care elŭ maĭ 'na-
inte a făgăduit'o [d] prin profeţiĭ seĭ în sântele
3 scripturĭ,) Despre Fiĭulŭ seŭ Iisusŭ Chris-
tosŭ, domnulŭ nostru, [e] care dupre corpŭ [f] s'a
4 născutŭ din seminţa luĭ Davidŭ; Erŭ [g] du-
pre spiritulŭ sânţenieĭ [h] s'a declaratŭ cu pu-
tere Fiiŭ alŭ luĭ Dumnedeŭ prin înviarea
5 din morţĭ; Prin care [i] amŭ primitŭ charulŭ
şi apostolia, spre *a aduce* tóte popórele la
6 [j] ascultarea credinţeĭ, [k] pentru numele luĭ; In-
tre cari sûnteţĭ şi voĭ, chiămaţĭ aĭ luĭ Iisusŭ
Christosŭ;
7 *Voŭĭ* tuturorŭ, celorŭ din Roma, Iubiţĭ
aĭ luĭ Dumnedeŭ, şi [l] chiămaţĭ *a fi* sânţĭ:
[m] Charŭ *fie* voŭĭ şi pace de la Dumnedeŭ,
Părintele nostru, şi de la domnulŭ Iisusŭ
Christosŭ.
8 Maĭ întâiŭ [n] mulţumescŭ Dumnedeuluĭ
meŭ prin Iisusŭ Christosŭ despre voĭ toţĭ,
că [o] credinţa vóstră se vestesce în tótă lu-
9 mea. Că [p] Dumnedeŭ, [q] căruia servescŭ cu
spiritulŭ meŭ în evangelia Fiiuluĭ seŭ, 'mĭ
este martorŭ, cumŭ că [r] neîncetatŭ facŭ a-
10 mintire de voĭ; [s] Totŭ-dé-una în rugăciunile
mele rugându-mĕ, ca, de m'aşĭ înlesni vre-
11 o-dată, *şi* [t] voindŭ Dumnedeŭ, să vinŭ la voĭ;
Că doresculŭ să vĕ vĕdŭ, ca [u] să vĭ comunicŭ
12 darŭ spiritualŭ spre întărirea vóstră; A-
decă ca să mĕ mângâiŭ împreună cu voĭ
prin [v] credinţa cea mutuală a vóstră şi a mea.
13 Decĭ voĭ să sciţĭ, fraţilorŭ, că [w] de multe
orĭ mĭ-amŭ propusŭ să vinŭ la voĭ, ca să
amŭ [x] fruptŭ şi între voĭ, precumŭ şi între
cele-l-alte Ginţĭ; dară [y] amŭ fostŭ opritŭ
14 până acumŭ. [z] Eŭ sûnt dĕtorŭ şi Ellinilorŭ
şi Neellinilorŭ, şi înţelepţilorŭ şi neînţelep-
15 ţilorŭ. Aşa dară, în câtŭ atîrnă de mine,
sûnt gata a predica evangelia şi voŭĭ ce-
lorŭ din Roma.

Că [b] nu mĕ ruşinezŭ de evangelia luĭ 16
Christosŭ; că [c] este puterea luĭ Dumnedeŭ
spre mêntuirea a totŭ celuĭ ce crede, [d] a
Iudeuluĭ maĭ întâiŭ, şi a Ellinuluĭ. Că [e] în- 17
tr'insa se descopere dreptatea luĭ Dumne-
deŭ din credinţă spre credinţă; precumŭ
este scrisŭ: [f] Dreptulŭ va trăi prin credinţă.

Necesitatea evangelieĭ dovedită din starea morală a Ginţilorŭ.

[g] Că mânia luĭ Dumnedeŭ se descopere 18
din ceriŭ asupra a tótă nepietatea şi ne-
dreptatea ómenilorŭ, cari silnicescŭ adevĕ-
rulŭ cu nedreptate. Că [h] ceea ce se póte 19
cunósce din ale luĭ Dumnedeŭ este visibilŭ
într'inşiĭ; că [i] Dumnedeŭ lĭ-a arĕtatŭ. Că 20
[j] cele nevisibile ale luĭ, *adecă*, eterna luĭ
putere şi dumnedeire, se vĕdŭ lămuritŭ de
la crearea lumeĭ, înţelegêndu-se din făp-
turĭ; în câtŭ eĭ sûnt fără de respunsŭ; De 21
óre-ce cunoscêndŭ pre Dumnedeŭ, nu l'aŭ
mărituŭ ca pre Dumnedeŭ, nicĭ ĭ-aŭ mulţu-
mitŭ; ci [k] s'aŭ făcutŭ deşerţĭ în părerile lorŭ,
şi s'a întunecatŭ ânima lorŭ cea neînţele-
gĕtóre. [l] Dicêndu-se că sûnt înţelepţĭ, s'aŭ 22
făcutŭ nebunĭ; Şi aŭ schimbatŭ mărirea
nestricăcĭosuluĭ [m] Dumnedeŭ în închipuirea
omuluĭ stricăcĭosŭ, şi a păserilorŭ, şi a pa-
trupedelorŭ, şi a tĕrĕtórelorŭ.
[n] Pentru aceea ĭ-a datŭ Dumnedeŭ în pof- 24
tele ânimelorŭ lorŭ spre necurăţiă, [o] ca să
desonoreze corpurile lorŭ [p] în sine; Acel
cari aŭ schimbatŭ [q] adevĕrulŭ luĭ Dumnedeŭ
[r] în mincĭună: şi aŭ măritŭ şi aŭ servitŭ
făpturei maĭ multŭ de câtŭ Făcĕtorulŭ,
care este bine-cuvêntatŭ în eternŭ. Aminŭ.
Pentru aceea ĭ-a datŭ Dumnedeŭ la [s] pofte 26
înjositóre; că şi femeele lorŭ şi-aŭ schim-
batŭ usulŭ naturalŭ în celŭ ce este impo-
trĭva natureĭ. Asemenea şi bărbaţĭĭ, părĕ-
sindŭ usulŭ naturalŭ alŭ femeelorŭ, s'aŭ
aprinsŭ în poftele lorŭ unulŭ spre altulŭ;

bărbaţĭ cu bărbaţĭ făptuindŭ ruşinea, aŭ
primitŭ în sine resplătirea, ce *li* se cădea,
28 pentru rătăcirea lorŭ. Şi fiindŭ-că nu aŭ
voitŭ a avé pre Dumnedeŭ în cunoscinţă,
ĭ-a datŭ Dumnedeŭ în minte reprobată,
29 spre a face cele [t] ce nu se cadŭ; Plinĭ fiindŭ
de tótă nedreptatea, de desfrênare, de ne-
legiuire, de lăcomiă, de rĕutate; plinĭ de
pismă, de ucidere, de cértă, de vicleşugŭ,
30 de viţiĭ; şoptitorĭ, Calomniatorĭ, uritorĭ de
Dumnedeŭ, vĕtămătorĭ, îngâmfaţĭ, trufaşĭ,
născocitorĭ de rele, neascultătorĭ de părinţĭ;
31 Neînţelegĕtorĭ, călcătorĭ de învoiele, fără
32 Iubire naturalĕ, neîmpăcaţĭ, nemiloşĭ; Carĭ
[u] sciindŭ dreptatea luĭ Dumnedeŭ, că ceĭ ce
facŭ unele ca acestea [v] sûnt vrednicĭ de
mórte, nu numaĭ facŭ acestea, ci încă [w] se
bucură de ceĭ ce le facŭ.

Necesitatea evangelieĭ dovedită din vina încă maĭ mare a Iudeilorŭ; îndreptarea nu e cu putinţă prin lege.

2 PENTRU aceea escĭ [a] fără de respunsŭ, O
omule, verĭ-cine aĭ fi carele judecĭ; [b] că
în ce judecĭ pre altulŭ, însu-ţĭ te condemnĭ;
2 că tu, carele judecĭ, facĭ aceleaşĭ. Erŭ noĭ
scimŭ, că judecata luĭ Dumnedeŭ este du-
pre adevĕrŭ asupra celorŭ ce facŭ unele
3 ca acestea. Şi óre socotescĭ acésta, O o-
mule, celŭ ce judecĭ pre ceĭ ce facŭ unele
ca acestea, şi tu însu-ţĭ facĭ aceleaşĭ, că
4 veĭ scăpa de judecata luĭ Dumnedeŭ? Seŭ
despreţuescĭ tu [c] bogăţia bunĕtăţeĭ luĭ, şi a
[d] îngăduinţeĭ şi a [e] îndelungeĭ luĭ rĕbdărĭ, [f] ne-
luândŭ sémă, că bunĕtatea luĭ Dumnedeŭ
5 te aduce la pocăinţă? Ci, dupre ânima ta
cea împetrită şi nepocăită, [g] ţĭ adunĭ mânia
pentru ziua mânieĭ şi a descoperireĭ drep-
6 teĭ judecăţĭ a luĭ Dumnedeŭ; [h] Care va res-
7 plăti fie-căruia dupre faptele luĭ: Celorŭ
ce prin rĕbdare în fapte bune cautŭ mărire
8 şi onóre şi nemurire, — viéţa eternă; Erŭ
celorŭ prigonitorĭ, carĭ [i] nu se supunŭ ade-
vĕruluĭ, ci se supunŭ nedreptăţeĭ, — mâniă
9 şi urgiă, Năcazŭ şi strîmtorare preste totŭ
sufletulŭ omuluĭ ce lucréză rĕŭ, alŭ Iude-
10 uluĭ [j] maĭ întâiŭ, şi alŭ Ellinuluĭ; [k] Dară mă-
rire şi onóre şi pace totŭ celuĭ ce face
binele, Iudeuluĭ maĭ întâiŭ, şi Ellinuluĭ.
11 Că [l] la Dumnedeŭ nu este căutare în faţă.

Căcĭ câţĭ aŭ pĕcătuitŭ fără lege, se 12
vorŭ şi perde fără lege; şi câţĭ aŭ pĕcă-
tuitŭ suptŭ lege, vorŭ fi judecaţĭ dupre lege,
(Că [m] nu auditorĭĭ legeĭ *sûnt* drepţĭ înaintea 13
luĭ Dumnedeŭ, ci făcĕtorĭĭ legeĭ se vorŭ în-
drepta. Căcĭ, cândŭ Ginţile, ce nu aŭ lege, 14
facŭ din fire cele ale legeĭ, aceĭa neavêndŭ
lege, eĭ singurĭ 'şĭ sûnt lege; Carĭ arĕtă 15
că cererile legeĭ *sûnt* scrise în ânimele lorŭ,
fiindŭ-că consciinţele lorŭ lĭ daŭ mărturiă,
şi gândurile *lorŭ* séŭ se pêrĕscŭ séŭ se a-
pără între sine.) [n] În ziua cândŭ va judeca 16
Dumnedeŭ cele ascunse ale ómenilorŭ [o] prin
Iisusŭ Christosŭ [p] dupre evangelia mea.
Eccĕ, [q] tu te numescĭ Iudeŭ, şi [r] te ré- 17
dămĭ pe lege, [s] şi te laudĭ în Dumnedeŭ. Şi 18
[t] cunoscĭ voia luĭ, şi [u] apreţuescĭ cele maĭ
bune, fiindŭ învĕţatŭ din lege; Şi [v] te în- 19
credĭ a fi conducĕtorŭ orbilorŭ, lumină ce-
lorŭ în întunerecŭ; Îndreptătorŭ celorŭ fără 20
de minte; învĕţătorŭ pruncilorŭ, [w] avêndŭ
forma sciinţeĭ şi a adevĕruluĭ în lege. Decĭ 21
tu, carele înveţĭ pre altulŭ, pre tine nu te
înveţĭ? tu, carele predicĭ: Să nu comiţĭ adulteriŭ, 22
[x] Tu, carele dicĭ: Să nu comiţĭ adulteriŭ,
[y] comiţĭ adulteriŭ? Tu, carele urescĭ idoliĭ,
furĭ cele sânte? Tu, carele [z] te laudĭ cu le- 23
gea, prin călcarea legeĭ desonorĭ pre Dumne-
deŭ? Că numele luĭ Dumnedeŭ se blastemă 24
între Ginţĭ prin voĭ, cumŭ [a] dice scriptura.
[b] Că circumcisiunea folosesce, dacă facĭ 25
legea; erŭ dacă escĭ călcătorŭ de lege, a ta
circumcisiune s'a făcutŭ necircumcisiune.
Dreptŭ aceea [c] de va păzi necircumcisiunea 26
prescrierea legeĭ, aŭ nu se va socoti ne-
circumcisiunea *sa* dreptŭ circumcisiune? Şi 27
necircumcisiunea cea naturalĕ, dacă îm-
plinesce legea, aŭ nu [d] te va condemna,
care avêndŭ scriptura şi circumcisiunea,
escĭ călcătorŭ de lege? Că [e] nu celŭ din a- 28
fară este Iudeŭ, nicĭ cea din afară, în
corpŭ, este circumcisiune; Ci acela este 29
Iudeŭ [f] celŭ din întru, şi [g] circumcisiunea cea
a ânimeĭ, [h] în spiritŭ, *erŭ* nu în literă: [i] a
căruĭ laudă nu *este* de la ómenĭ, ci de la
Dumnedeŭ.
CARE decĭ este prerogativa Iudeuluĭ? séŭ 3
care *este* folosulŭ circumcisiuneĭ? Este 2
mare din tóte punctele de vedere; maĭ în-

ROMANI. Capŭlŭ 1.
[a] Fapt. 22. 21. 1 Cor. 1. 1. Gal. 1. 1. 1 Tim. 1. 11. & 2. 7. 2 Tim. 1. 11.
[b] Fapt. 9. 15. & 13. 2. Gal. 1. 15.
[c] Veţĭ Fapt. 26. 6. Tit. 1. 2.
[d] Cap. 3. 21. & 16. 26. Gal. 3. 8.
[e] Mat. 1. 6, 16. Luc. 1. 32. Fapt. 2. 30. 2 Tim. 2. 8.
[f] Ioan 1. 14. Gal. 4. 4.
[g] Fapt. 13. 33.
[h] Ebr. 9. 14.
[i] Cap. 12. 3. & 15. 15. 1 Cor. 15. 10. Gal. 1. 15. & 2. 9. Efes. 3. 8.
[j] Fapt. 6. 7. Cap. 16. 26.
[k] Fapt. 9. 15.
[l] Cap. 9. 24. 1 Cor. 1. 2. 1 Tes. 4. 7.
[m] 1 Cor. 1. 3. 2 Cor. 1. 2. Gal. 1. 3.
[n] 1 Cor. 1. 4. Filip. 1. 3. Col. 1. 3, 4. 1 Tes. 1. 2. Filim. 4.
[o] Cap. 16. 19
1 Tes. 1. 8.
[p] Cap. 9. 1. 2 Cor. 1. 23. Filip. 1. 8. 1 Tes. 2. 5.
[q] Fapt. 27. 23. 2 Tim. 1. 3.
[r] 1 Tes. 3. 10.
[s] Cap. 15. 23, 32. 1 Tes. 3. 10.
[t] Iac. 4. 15.
[u] Cap. 15. 29.
[v] Tit. 1. 4. 2 Pet. 1. 1.
[w] Cap. 15. 23.
[x] Filip. 4. 17. Veţĭ Fapt. 16, 7.
[y] 1 Tes. 2. 18.
[z] 1 Cor. 9. 16.
[a] Ps. 40. 9, 10. Marc. 8. 38. 2 Tim. 1. 8.
[b] 1 Cor. 1. 18. & 15. 2.
[c] Luc. 2. 30—32 & 24. 47. Fapt. 3. 26. & 13. 26, 46.
Cap. 2. 9.
[e] Cap. 3. 21.
[f] Hab. 2. 4. Ioan 3. 36. Gal. 3. 11. Filip. 3. 9. Ebr. 10. 38.
[g] Fapt. 17. 30. Efes. 5. 6. Col. 3. 6.
[h] Fapt. 14. 17.
[i] Ioan 1. 9.
[j] Ps. 19. 1, etc. Fapt. 14. 17. & 17. 27.
[k] 2 Reg. 17, 15 Ier. 2. 5. Efes. 4. 17, 18.
[l] Ier. 10. 14.
[m] Deut. 4. 16, etc. Ps. 106. 20 Isa. 40. 18, 25. Ier. 2. 11. Ezec. 8. 10. Fapt. 17. 29.
[n] Ps. 81. 12. Fapt. 7. 42 Efes. 4. 18, 19. 2 Tes. 2. 11,
[o] 1 Cor. 1 Tes. 1 Pet. 1 Ioan
[p] Lev. 1 Tes. 1 Ioan
[q] 1 Tes. 1 Ioan
[r] Isa. 44. Ier. 16. 13. 16. Amos 5. Lev. 23. Efes. Iuda
[s] Efes. 5. 4.
[t] Cap. 2. 2.
[u] Cap. 6. 21.
[v] Ps. 50. 18. Osea 7. 3.
[w] —
Capŭlŭ 2.
[a] Cap. 1. 20.
[b] 2 Sam. 12. 5-7.
Mat. 7. 1, 2. Ioan 5. 9.
[c] Cap. 3. 23. Ezec. 1, 7. &
2, 4, 7.
[d] Cap. 3. 25.
[e] Esod. 34. 6.
[f] Isa 30. 18. 2 Pet 3. 9, 15.
[g] Deut. 32. 34. Iac. 5. 3
[h] Iov 34. 11. Ps. 62. 12. Prov 24. 12. Ier. 17. 10. & 32. 19. Mat. 16. 27. Cap. 14. 12.
1 Cor 3. 8. 2 Cor. 5. 10. Apoc. 2. 23. & 20. 12. & 22. 12.
[i] Iov 24. 13. Cap. 1. 18. 2 Tes. 1. 8.
[j] Amos. 3. 2. Luc. 12. 47, 48.
1 Pet. 4. 17.
[k] 1 Pet. 1. 7.
[l] Deut. 10. 17. 2 Cron. 19. 7.
Iov 34. 19. Fapt. 10. 34. Gal. 2. 6. Efes. 6. 9. Col. 3. 25. 1 Pet. 1. 17.
[m] Mat. 7. 21. Iac. 1. 22, 23, 25. 1 Ioan. 3. 7.
[n] Eccl. 12, 14. Mat. 25. 31. Ioan 12. 48. Cap. 3. 6. 1 Cor. 4. 5.
Apoc. 20 12
[o] Ioan 5. 22 Fapt. 10. 42. & 17. 31. 2 Tim. 4. 1, 8 1 Pet. 4. 5.
[p] Cap. 16. 25 1 Tim. 1. 11. 2 Tim 2. 8.
[q] Mat. 3. 9. Ioan 8. 33. Cap. 9. 6, 7. 2 Cor. 11. 22.
[r] Mic. 3. 11. Cap. 9. 4.
[s] Isa. 45. 25. & 48. 2. Ioan 8. 41.
[t] Deut 4. 8. Ps 147. 19, 20.
[u] Filip. 1. 10.
[v] Mat. 15 14. & 23. 16, 17, 19, 24. Ioan 9. 34, 40, 41.
[w] Cap. 6. 17. 2 Tim. 1. 13.
[x] Isa. 5. 5.
[y] Ps 50. 16, etc. Mat. 23. 3, etc.
[z] Mal. 3. 5.
[a] Vere 17.
[b] 2 Sam. 12. 14. Isa. 52. 5. Ezec. 36. 20, 23.
[c] Gal. 5. 3.
[d] Fapt. 10. 34, 35.
[e] Mat. 12. 41, 42.
[f] 3. 5.
Mat. 3. 9. Ioan 8. 39. Cap. 9. 6, 7. Gal. 6. 15. Apoc. 2. 9.
[g] 1 Pet. 3. 4.
[h] Filip. 3. 3. Col. 2. 11.
[i] Cap. 7. 6. 2 Cor. 3. 6.
[j] 1 Cor. 4. 5. 2 Cor. 10. 18. 1 Tes. 2. 4.

tĕiŭ, că [a] lorŭ s'aŭ încredinţatŭ cuvintele luĭ
3 Dumnedĕŭ. Că ce *este*, dacă [b] uniia nu aŭ
credutŭ? [c] nu cumŭ-va necredinţa lorŭ va
4 nimici credincĭoşia luĭ Dumnedĕŭ? [d] Nicĭ de
cumŭ; ci [e] fie Dumnedĕŭ adevĕrătŭ, şi [f] totŭ
omulŭ mincĭunosŭ, precumŭ este scrisŭ: [g] Ca
să te îndreptezĭ în cuvintele tale, şi să bi-
ruescĭ, cândŭ veĭ judeca.
5 Dară dacă nedreptatea nóstră pune în ve-
dere dreptatea luĭ Dumnedĕŭ, ce vomŭ dice?
Aŭ dóră nedreptŭ *este* Dumnedĕŭ, care se
6 mâniă? (Vorbescŭ omenesce.) Nicĭ de cumŭ;
că atuncea [h] cumŭ va judeca Dumnedĕŭ lu-
7 mea? Şi *ĕră-şĭ*, dacă adevĕrulŭ luĭ Dum-
nedĕŭ prin mincĭuna mea a prisositŭ maĭ
multŭ spre mărirea luĭ: de ce dară şi eŭ
8 mĕ maĭ judecŭ ca unŭ pĕcătosŭ? Şi *de ce*
[i] să nu facemŭ cele rele, ca să vină cele bune?
precumŭ sûntemŭ huliţĭ, dicêndŭ uniia că vor-
bimŭ *aşa*; a cărorŭ condemnare este drĕptă.
9 Decĭ ce? sûntemŭ noĭ maĭ bunĭ *de câtŭ*
Ginţile? Nu, nicĭ de cumŭ; că maĭ 'nainte
amŭ dovedit, că [k] toţĭ, şi Iudeiĭ şi Ellinĭĭ
10 sûnt suptŭ pĕcatŭ; Precumŭ este scrisŭ:
11 [l] Nu este dreptŭ nicĭ unulŭ, Nu este nimene,
care să înţelégă; nu este nimene, care să
12 caute pre Dumnedĕŭ; Toţĭ s'aŭ abătutŭ,
s'aŭ făcutŭ împreună netrebnicĭ; nu este ni-
mene, care să facă binele, nicĭ unulŭ măcarŭ;
13 [m] Gûtlejulŭ lorŭ *este* grópă deschisă, cu lim-
bele lorŭ viclenescŭ: [n] veninŭ de aspidă *este*
14 suptŭ buzele lorŭ; [o] Gura lorŭ *este* plină de
15 blăstemŭ şi de amărîciune; [p] Grabnice *sûnt*
16 picĭórele lorŭ a vĕrsa sângŭ; Stricăcĭunea
17 şi miseria *este* în căile lorŭ; Şi calea pă-
18 cĕĭ nu aŭ cunoscutŭ. [q] Nu este frică de Dum-
nedĕŭ înaintea ochilorŭ lorŭ.
19 Ĕrŭ scimŭ, că cele [r] ce dice legea, *le* di-
ce celorŭ ce sûnt suptŭ lege; ca [s] totă gura
să se astupe, şi [t] totă lumea să fie vinovată
20 înaintea luĭ Dumnedĕŭ. Dreptŭ aceea [u] prin
fapte de ale legeĭ nu se va îndrepta nicĭ
unŭ corpŭ înaintea luĭ; că [v] prin lege este
cunoscinţa pĕcatuluĭ.

Principiulŭ evangelieĭ esplicatŭ; dreptatea luĭ Dumnedĕŭ dată în darŭ celuĭ ce crede în Christosŭ, cumŭ a fostŭ dată şi credincĭoşilorŭ în timpurile de maĭ 'nainte.

21 Ĕrŭ acuma afară de lege [w] dreptatea luĭ
Dumnedĕŭ s'a arĕtatŭ, [x] fiindŭ mărturisită de
lege [y] şi de profeţĭ; Adecă, dreptatea luĭ 22
Dumnedĕŭ, *care vine* [a] prin credinţa în Iisusŭ
Christosŭ la toţĭ şi preste toţĭ ceĭ ce credŭ;
(că [b] nu este osebire; Că [c] toţĭ aŭ pĕcătuitŭ, 23
şi se lipsescŭ de mărirea luĭ Dumnedĕŭ);
Indreptaţĭ fiindŭ în darŭ [d] cu charulŭ luĭ [e] prin 24
rescumpĕrarea luĭ Christosŭ Iisusŭ; Pre 25
care l'a rônduitŭ Dumnedĕŭ [f] *a fi* sacrificiŭ
de împăcare prin credinţa [g] în sângele luĭ,
spre arĕtarea dreptăţeĭ sale, [h] pentru lăsarea
[i] pĕcatelorŭ de maĭ 'nainte făcute, dupre în-
găduirea luĭ Dumnedĕŭ: Spre arĕtarea 26
dreptăţeĭ luĭ în timpulŭ de acumŭ, ca elŭ
să fie dreptŭ, şi îndreptătorŭ celuĭ ce crede
în Iisusŭ.
Decĭ [j] unde *este* fala? S'a scosŭ afară. 27
Prin care lege? a faptelorŭ? Nu; ci prin
legea credinţeĭ. Socotimŭ decĭ, că [k] prin cre- 28
dinţă se îndreptă omulŭ, fără fapte de ale
legeĭ.
Aŭ dóră Dumnedĕŭ *este* numaĭ alŭ Iu- 29
deilorŭ? aŭ nu *este* şi alŭ Ginţilorŭ? Da, şi
alŭ Ginţilorŭ. Că [l] unulŭ *este* Dumnedĕŭ, ca- 30
re va îndrepta pre ceĭ circumcişĭ prin cre-
dinţă şi pre ceĭ necircumcişĭ *ĕră-şĭ* prin
credinţă.
Decĭ aŭ dóră desfiinţămŭ legea prin cre- 31
dinţă? Nicĭ de cumŭ, ci întărimŭ legea.
CE vomŭ dice decĭ, că [a] Abraamŭ, părin- 4
tele nostru, a găsitŭ dupre corpŭ?
Că de s'a [b] îndreptatŭ Abraamŭ prin fapte, 2
are laudă; dară nu la Dumnedĕŭ. Că ce
dice scriptura? [c] Abraamŭ a credutŭ luĭ Dum-
nedĕŭ, şi i s'a socotitŭ spre dreptate. Dară
[d] celuĭ ce lucréză, plata nu i se socotesce ca
charŭ, ci ca dĕtoriă; Ĕrŭ celuĭ ce nu lu-
créză, ci crede în celŭ ce îndreptéză pre
[e] celŭ nepiosŭ, i se socotesce credinţa luĭ
spre dreptate.
Precumŭ şi Davidŭ vorbesce despre fe- 6
ricirea omuluĭ, căruĭa Dumnedĕŭ 'ĭ soco-
tesce dreptate fără fapte; *Dicêndŭ*: [f] Feri-
ciţĭ *sûnt* aceĭ, cărora s'aŭ ĭertatŭ fără-de-
legile, şi cărora s'aŭ acoperitŭ pĕcatele;
Fericitŭ *este* omulŭ, căruĭa Domnulŭ nu i
va socoti pĕcatulŭ.
Decĭ acéstă fericire aŭ *este numaĭ* pentru
circumcişĭ, séŭ şi pentru necircumcişĭ? că

dicemŭ, că s'a socotitŭ luĭ Abraamŭ credinţa
spre dreptate.
10 Dară cumŭ [i] s'a socotitŭ? circumcisŭ
fiindŭ, séŭ necircumcisŭ? Nu circumcisŭ fiindŭ,
11 ci necircumcisŭ; Apoĭ [g] a primitŭ semnulŭ
circumcisiuneĭ, sigilulŭ dreptăţeĭ credinţeĭ
ce *avea*, fiindŭ necircumcisŭ, ca [h] să fie elŭ
părinte tuturorŭ celorŭ ce credŭ, necircum-
cişĭ fiindŭ, ca să se socotéscă şi lorŭ drep-
12 tate; Şi *ca să fie* şi părinte celorŭ cir-
cumcişĭ, carĭ nu numaĭ sûnt circumcişĭ, ci
şi âmblă în urmele credinţeĭ, pre care pă-
rintele nostru Abraamŭ o *avea*, necircum-
cisŭ fiindŭ.
13 Că făgăduinţa, ca elŭ să fie [i] moscenito-
rulŭ lumeĭ, nu *era dată* luĭ Abraamŭ séŭ
seminţeĭ sale prin lege, ci prin dreptatea
14 credinţeĭ. Că [j] de *sûnt* ceĭ din lege mosce-
nitorĭ, în deşertŭ s'a făcutŭ credinţa, şi s'a
15 desfiinţatŭ făgăduinţa. Că [k] legea lucréză mâ-
nia; că unde nu este lege, *acolo* nicĭ nu *este*
16 călcare de lege. De aceea din credinţă *sûn-*
temŭ moscenitorĭ, ca *să fie* [l] prin charŭ, şi
[m] pentru ca să fie sigură făgăduinţa la tótă
seminţia; nu numaĭ celorŭ cu legea, ci şi
celorŭ cu credinţa luĭ Abraamă, [n] care este
17 părinte noŭî tuturorŭ, [Precumŭ este scrisŭ:
[o] Te-amŭ pusŭ părinte alŭ multorŭ naţiunĭ,]
înaintea luĭ Dumnedĕŭ, căruĭa a credutŭ,
şi [p] care înviéză pre morţĭ, şi chĭamă [q] cele
18 ce nu sûnt, ca cumŭ arŭ fi; Care preste
asceptare a credutŭ în speranţă, că va fi
părinte alŭ multorŭ popóre, dupre cumŭ i
19 s'a disŭ: [r] Aşa va fi seminţia ta. Şi nefiindŭ
slabŭ în credinţă, [s] nu s'a ultatŭ la corpulŭ
seŭ celŭ omoritŭ, maĭ de o sută de aŭ fi-
20 indŭ, nicĭ la sterpicĭunea mitreĭ Sareĭ. În fă-
găduinţa luĭ Dumnedĕŭ nu s'a indŭoitŭ prin
necredinţă, ci fu tare în credinţă, dându mă-
21 rire luĭ Dumnedĕŭ; Şi încredinţatŭ fiindŭ,
că ceea ce ĭ-a făgăduitŭ, [t] elŭ póte să
22 şi facă. Pentru aceea i s'a socotitŭ spre
dreptate.
23 Ĕrŭ [u] nu numaĭ pentru d'insulŭ s'a scrisŭ,
24 că i s'a socotitŭ; Ci şi pentru noĭ, cărora
ni se va socoti, de credemŭ [v] intr'acela ce
a sculatŭ din morţĭ pre Iisusŭ, domnulŭ
25 nostru; [w] Care s'a datŭ pentru pĕcatele
nóstre, şi [x] s'a sculatŭ pentru îndreptarea
nóstră.

Fruptele evangelieĭ. Asĕmĕnarea şi deosebirea între Iisusŭ Christosŭ şi Adamŭ.

DECĬ [a] îndreptaţĭ fiindŭ prin credinţă, a- 5
vemŭ [b] pace cu Dumnedĕŭ prin dom-
nulŭ nostru, Iisusŭ Christosŭ; [c] Prin care a- 2
vemu şi apropiare prin credinţă la acestŭ
charŭ [d] în care stămŭ, şi [e] ne lăudămŭ în
speranţa mărireĭ luĭ Dumnedĕŭ.
Pe lûngă acésta [f] ne lăudămŭ şi de năcasurĭ, [g] sciindŭ că năcasulŭ lucréză rĕbdare; 3
[h] Ĕrŭ rĕbdarea încercare, ĕrŭ încercarea spe- 4
ranţă; [i] Ĕrŭ speranţa nu ruşinéză; [j] pentru 5
că iubirea de Dumnedĕŭ s'a vĕrsatŭ în âni-
mele nóstre prin Spiritulŭ Sântŭ, care ni
s'a datŭ.
Că încă fiindŭ noĭ neputincĭoşĭ, [k] a mu- 6
ritŭ Christosŭ la timpŭ pentru nepiosĭ. Că 7
pentru unŭ dreptŭ abie va muri cine-va;
dară pentru unŭ bunŭ póte să şi îndrăs-
néscă cine-va a muri. Dară [l] Dumnedĕŭ a- 8
rĕtă iubirea sa spre noĭ; căcĭ, noĭ pĕcătoşĭ
încă fiindŭ, Christosŭ a muritŭ pentru noĭ.
Cu multŭ maĭ virtosŭ dară acumŭ, fiindŭ 9
îndreptaţĭ [m] prin sângele luĭ, ne vomŭ mântui
printr'insulŭ [n] de mâniă. Că [o] dacă, fiindŭ 10
noĭ neamicĭ, [p] ne-amŭ împăcatŭ cu Dumnedĕŭ
prin mórtea Fiĭuluĭ seŭ, cu multŭ maĭ vir-
tosŭ, fiindŭ împăcaţĭ, ne vomŭ mântui [q] prin
viéţa luĭ.
Pe lûngă acésta [r] ne şi lăudămŭ întru 11
Dumnedĕŭ, prin domnulŭ nostru Iisusŭ
Christosŭ, prin care acumŭ amŭ primitŭ
împăcarea.
Pentru aceea, precumŭ [s] printr'unŭ omŭ 12
a intratŭ pĕcatulŭ în lume, şi [t] prin pĕcatŭ
mórtea; şi aşa mórtea a trecutŭ la toţĭ ó-
menĭĭ, pentru că toţĭ aŭ pĕcătuitŭ; Că pă- 13
nă la lege pĕcatulŭ era în lume; dară [u] pĕ-
catŭ nu se socotesce, nefiindŭ lege; Cu tó- 14
te acestea a domnitŭ mórtea de la Adamŭ
pânăla Moisi, şi preste ceĭ ce nu aŭ pĕcă-
tuitŭ dupre asemĕnarea călcăreĭ luĭ Adamŭ,
[v] care este tipulŭ celuĭ ce era să vină. Dară 15
nu precumŭ abaterea, aşa şi darulŭ; că de
aŭ muritŭ prin abaterea unuĭa ceĭ mulţĭ, cu
multŭ maĭ virtosŭ charulŭ luĭ Dumnedĕŭ, şi
darulŭ prin charulŭ unuĭ omŭ, Iisusŭ Chris-
tosŭ, a prisositŭ [w] la mulţĭ. Nicĭ nu *este* da- 16
rulŭ ca abaterea, sevârşită prin unulŭ; căcĭ
judecata spre condemnare *a fostŭ* pentru o

Capulŭ 3.
a Deut. 4. 7, 8. Ps. 147. 19, 20. Cap. 2. 18. & 9. 4.
b Cap. 10. 16. Ebr. 4. 2.
c Num. 23. 19. Cap. 9. 6. & 11. 29. 2 Tim. 2. 13.
d Ps. 51. 4.
e Cap. 6. 19. Gal. 3. 15.
f Fac. 18. 25. Iov 8. 3. & 34. 17.
g Cap. 5. 20. & 6. 1, 15.
h Vers. 28. 1 Ps. 14. 1—3. & 53. 1.
i Cap. 2. 2.
k Ps. 140. 3.
l Ps. 10 7.
m Prov. I. 16. Isa. 59. 7, 8.
n Ps. 36. 1
o Ioan 10. 34. & 15 25.
p Iov 5. 16. Ps. 107. 42. Eccc. 16. 63.
q Cap. 1. 20. & 2. 1.
r Cap. 2. 2.
s Ps. 143. 2. Fapt 13. 39. Gal. 2. 16. & 3. 11.
t Ebr. 5. 8, 9. Tit. 2. 5.
u Cap. 7. 7.
v Fapt. 15. 11. Cap. 1. 17. Filip. 3. 9. Ebr. 11 4, etc.
w Ioan 5. 46. Fapt 26. 22. Cap. 1 2.
1 Pet 1. 10.
a Cap. 4.
b Cap. 10. 12. Gal. 3. 28.
c Vers. 9. Cap. 11. 32. Gal. 3. 22.
d Cap. 4. 16. Efes 2. 8. Tit. 3. 5, 7.
e Mat. 20. 28. Efes. 1. 7. Col. 1. 14.
1 Tim. 2. 6 Ebr. 9. 12.
1 Pet. 1. 18, 19.
f Lev. 16. 15. 1 Ioan 2. 2. & 4. 10.
g Col. 1. 20.
h Fapt. 13. 38, 39.
1 Tim. 1. 15.
i Fapt. 17. 30. Ebr. 9. 15.
j Cap. 2. 17, 23.
& 4. 2
1 Cor. 1. 29, 31. Efes. 2. 9.
k Fapt. 13. 38, 39. Vers. 20—22. Cap. 8. 3. Gal. 2. 16.
l Cap. 10. 12, 13. Gal. 3. 8, 20, 28.
Capulŭ 4.
a Isa. 51. 2. Mat. 3. 9. Ioan 8. 33. 2 Cor. 11.
b Cap. 3. 24, 28.
c Fac. 15. 6. Iac. 2. 23.
d Cap. 11. 6.
e Isa. 53. 11. Mat. 20 28. & 26. 28.
f Ps. 32. 1.
g Fac. 15. 6. Gal. 4. 6.
h Fac. 17. 5. Isa. 51. 2. Cap. 9 8.
i Fac. 17. 5.
j Cap. 3. 24.
k Cap. 9. 26. 1 Cor. 1. 28. 1 Pet. 2. 10.
l Fac. 15. 5.
m Fac. 17. 17. & 18. 11. Ebr. 11. 11, 12
n Gal. 3. 22.
o Isa. 51. 2. Cap. 9 8.
p Cap. 6. 11. Efes. 2. 1. 5
q Cap. 9. 26. 1 Cor. 1. 28. 1 Pet. 2. 10.
r Fac. 15. 5.
s Fac. 17. 17. & 18. 11. Ebr. 11. 11, 12
t Ps. 115 3. Luc. 1. 37, 45 Ebr. 11. 19.
u Cap. 15. 4. 1 Cor 10. 6, 11.
v Fapt. 2. 24. & 13. 30.
w Isa. 53. 5, 6. Cap. 3 25 & 5. 6. & 8. 32. 2 Cor. 5. 21. Gal. 1. 4.
Ebr 9 28.
1 Pet. 2. 24. & 3. 18.
x 1 Cor. 15. 17. 1 Pet. 1. 21.
—
Capulŭ 5.
a Isa. 32. 17. Ioan 16 33. Cap. 8. 28, 30.
b Efes. 2. 14 Col. 1. 20.
c Ioan 10. 9. & 14. 6. Efes. 2, 13. & 3. 12. Ebr. 10. 19.
d 1 Cor. 15. 1.
e Ebr. 3. 6.
f Mat. 5. 11, 12. Fapt. 5. 41. 2 Cor. 12. 10. Filp. 2. 17. Iac. 1. 2, 12. 1 Pet. 3. 14.
g Iac. 1, 3.
h Iac. 1. 12.
i Filip. 1 20.
j 2 Cor. 1. 22. Gal 4. 6. Efes. 1. 13, 14
k Cap. 4. 25. Vers. 8.
l Ioan 15. 13. 1 Pet. 2. 18. 1 Ioan 3. 16. & 4 9, 10.
m Cap 3 25 Efes. 2. 13. Ebr 9. 14. 1 Ioan 1, 7.
n Cap 1. 18 1 Tes. 1. 10.
o Cap. 8. 32.
p 2 Cor. 5. 18, 19. Efes. 2. 16. Col. 1. 20, 21.
q Ioan 5. 29. & 14. 19. 2 Cor. 4. 10, 11.
r Cap. 2. 17. & 4. 29. 30.
Gal. 4. 9.
s Fac. 3. 6. 1 Cor 15. 21.
t Fac. 2. 17. Cap. 6. 23. 1 Cor. 15 21.
u Cap. 4. 15.
v 1 Cor. 15. 21, 22, 45.
w Isa 53. 11. Mat. 20 28. & 26. 28.

abatere, érŭ darulŭ *este* spre îndreptare de
17 multe abateri. Că dacă prin abaterea u-
nuĭa mórtea a domnitŭ prin *acestŭ* unulŭ;
cu multŭ maĭ vîrtosŭ ceĭ ce aŭ primitŭ pri-
sosinţa charuluĭ şi a daruluĭ dreptăţeĭ vorŭ
domni în vĭéţă prin unulŭ, Iisusŭ Christosŭ.
18 Decĭ, precumŭ prin abaterea unuĭa, preste
toţĭ ómenii a venitŭ condemnarea, aşa prin
dreptatea unuĭa, [y] preste toţĭ ómenii *a venitŭ*
19 îndreptarea spre vĭéţă. Că, precumŭ prin
neascultarea unuĭ omŭ mulţĭ s'aŭ făcutŭ
păcătoşĭ, aşa şi prin ascultarea unuĭa mulţĭ
se vorŭ face dreptĭ.
20 Érŭ [z] legea a întratŭ, ca să se îmmulţéscă
abaterea; dară unde s'a îmmulţitŭ păcatulŭ,
21 *acolo* a [a] pré-prisositŭ charulŭ; Ca, precumŭ
a domnitŭ păcatulŭ spre mórte, aşa şi cha-
rulŭ să stăpânéscă prin dreptate spre vĭéţă
eternă, prin Iisusŭ Christosŭ, domnulŭ nostru.

*Fruptele evangelieĭ.—Credinciosulŭ sănţitŭ prin u-
nirea cu Christosŭ, care-lŭ scapă din puterea
păcatuluĭ.*

6 CE vomŭ ḑice dară? [a] Vomŭ rămâné în pă-
catŭ, ca să se îmmulţéscă charulŭ?
2 Nicĭ de cumŭ! Noĭ, carĭ [b] amŭ muritŭ pă-
catuluĭ, cumŭ încă să maĭ trăimŭ într'în-
3 sulŭ? Aŭ nu cunósceţĭ, că [c] aceĭ ce ne-amŭ
botezatŭ în Iisusŭ Christosŭ, [d] în mórtea luĭ
4 ne-amŭ botezatŭ? Decĭ ne-amŭ [e] îngropatŭ
împreună cu elŭ prin botezŭ în mórte; ca,
[f] precumŭ s'a sculatŭ Christosŭ din morţĭ prin
[g] mărirea Părinteluĭ, [h] aşa şi noĭ să âmblămŭ
5 în înnoirea vĭeţeĭ. [i] Că dacă ne-amŭ plân-
tatŭ împreună cu elŭ în aseméneren morţeĭ
luĭ, ne vomŭ plânta şi *în aseméneren* înviă-
6 reĭ *luĭ*; Acésta sciindŭ, că [j] omulŭ nostru
celŭ vechiŭ s'a crucificatŭ împrouná *cu d'în-
sulŭ*, ca să se nimicéscă [k] corpulŭ păcatuluĭ,
7 ca să nu maĭ servimŭ păcatuluĭ. Că [l] celŭ
ce a muritŭ *păcatuluĭ* este îndreptatŭ de
8 păcatŭ. Érŭ [m] de amŭ muritŭ împreună cu
Christosŭ, credemŭ că vomŭ şi via impre-
9 ună cu d'însulŭ; Sciindŭ, că [n] Christosŭ,
sculatŭ fiindŭ din morţĭ, nu maĭ móre; mór-
10 tea nu maĭ are putere asupra luĭ. Căcĭ,
de a muritŭ, [o] a muritŭ păcatuluĭ odată;
11 érŭ de viéză, [p] viéză luĭ Dumneḑeŭ. Aşa şi
voĭ socotiţĭ-vĕ a fi [q] morţĭ păcatuluĭ, dară
[r] viĭ luĭ Dumneḑeŭ în Christosŭ Iisusŭ, dom-
nulŭ nostru.
12 [s] Decĭ să nu domnéscă păcatulŭ în cor-
pulŭ vostru celŭ muritorŭ, ca să-lŭ ascul-
13 taţĭ în poftele luĭ; Nicĭ nu oferiţĭ [t] mem-
brele vóstre păcatuluĭ, *ca* arme de nedrep-
tate; ci [u] înfăţişaţi-vĕ luĭ Dumneḑeŭ, ca
nisce viĭ din morţĭ; érŭ membrele vóstre luĭ
14 Dumneḑeŭ, *ca* arme de dreptate. Că [v] pă-
catulŭ nu vĕ va domni; că nu sûnteţĭ suptŭ
lege, ci suptŭ charŭ.
15 Ce dară? Óre vomŭ păcătui, [w] pentru că
nu sûntemŭ suptŭ lege, ci suptŭ charŭ?
16 Nicĭ de cumŭ. Aŭ nu sciţĭ, că [x] dacă vĕ
faceţĭ cuĭ-va servĭ, spre a-lŭ asculta, servĭ
sunteţĭ aceluĭa, pre care-lŭ ascultaţĭ, séŭ
păcatuluĭ spre mórte, séŭ ascultăreĭ spre
17 dreptate? Dară mulţumită luĭ Dumneḑeŭ,
că, *deşi* aţĭ fostŭ servĭ păcatuluĭ, v'aţĭ su-
pusŭ din ănimă [y] chipuluĭ învĕţătureĭ, căruĭa
18 v'aţĭ dedatŭ. Acumŭ [z] liberându-vĕ de pă-
catŭ, v'aţĭ făcutŭ servĭ aĭ dreptăţeĭ. Ome-
19 nesce vorbescŭ pentru slăbiciunea corpuluĭ
vostru; precumŭ dară v'aţĭ făcutŭ mem-
brele vóstre serve ale necurăţieĭ şi ale fă-
ră-de-legeĭ spre fără-de-lege; aşa acumŭ
20 faceţĭ membrele vóstre serve ale dreptăţeĭ
spre sânţeniă. Căcĭ, cândŭ eraţĭ [a] servĭ aĭ
21 păcatuluĭ, eraţĭ fără dreptate. Dară [b] ce
fruptŭ aveaţĭ atuncea de la acelea, de carĭ
acumŭ vĕ ruşinaţĭ? căcĭ [c] sfârşitulŭ acelora
22 *este* mórtea. Érŭ acumŭ [d] liberaţĭ fiindŭ de
păcatŭ, şi făcuţĭ *fiindŭ* servĭ aĭ luĭ Dum-
neḑeŭ, aveţĭ fruptulŭ vostru spre sânţeniă,
23 érŭ de sfârşitŭ vĭéţă eternă. Căcĭ [e] plata
păcatuluĭ *este* mórtea; érŭ [f] darulŭ luĭ Dum-
neḑeŭ *este* vĭéţa eternă prin Christosŭ Ii-
susŭ, domnulŭ nostru.

*Fruptele evangelieĭ.— Credinciosulŭ nu maĭ este
suptŭ legea, care nu-lŭ póte mêntui, ci suptŭ charŭ,
care-lŭ póte mêntui.*

AŬ nu sciţĭ, fraţilorŭ, [că celorŭ ce sciŭ
legea vorbescŭ], cumŭ-că legea are pu-
tere asupra unuĭ omŭ în cătŭ timpŭ trăesce;
Că [a] femea, care are bărbatŭ, este legată prin
lege de bărbatŭ, cătŭ trăesce; érŭ de móre
bărbatulŭ, este liberă de la legea, *care e*
légă cu bărbatulŭ *eĭ*? Dreptŭ aceea, [b] de va
fi cu altŭ bărbatŭ, trăindŭ bărbatulŭ *eĭ*, se
va chĭăma adulteră; érŭ de va muri băr-
batulŭ eĭ, este liberă de lege; încâtŭ nu
este adulteră, fiindŭ cu altŭ bărbatŭ.
Pentru aceea, fraţiĭ meĭ, şi voĭ [c] aţĭ mu-
ritŭ legeĭ prin corpulŭ luĭ Christosŭ; ca să

y Ioan 12. 32. Ebr. 2. 9. z Ioan 15. 22 Cap. 3. 20. & 4. 15. & 7. 8. Gal. 3. 19,23 a Luc. 7. 47. 1 Tim. 1. 14. Capŭlŭ 6. a Cap. 3. 8. b Vers. 15. b Vers. 11. Cap. 7. 4 Gal. 2. 19. & 6. 14. 1 Pet. 2. 24. c Gal. 3. 27. d 1 Cor 15. 29. e Col. 2. 12. f Cap. 8. 11. g 1 Cor. 6. 14. 2 Cor. 13. 4. g Ioan 2. 11. & 11. 40. h Gal. 6. 15. Efes. 4. 22—24. Col. 3. 10. i Filip. 3. 10,11. j Gal. 2. 20. & 5. 24. & 6. 14. Efes. 4. 22. Col. 3. 5, 9. k Col. 2. 11. l 1 Pet. 4. 1. m 2 Tim. 2. 11. n Apoc. 1. 18. o Ebr. 9. 27, 28. p Luc. 20. 38. q Vers. 2. r Gal. 2. 19. s Ps. 19. 13. & 119. 133. t Cap. 7. 5. Col. 3. 5. Iac. 4. 1. u Cap. 12. 1. 1 Pet. 2. 24. & 4. 2. v Cap. 7. 4, 6. & 8. 3. w Gal. 5. 18. x 1 Cor. 9. 21. y Mat. 6. 24. Ioan 8. 34. 2 Pet. 2. 19 z 2 Tim. 1. 13. a Ioan 8. 32. 1 Cor. 7. 22. Gal. 5. 1. 1 Pet. 2. 16. b Ioan 8. 34. c Cap. 7. 5. d Cap. 1. 32. e Ioan 8. 32. f Fac. 2. 17. Cap. 5. 12. Iac. 1. 15. g Cap. 2. 7. & 5. 17, 21. 1 Pet. 1. 4. Capŭlŭ 7. a 1 Cor. 7. 39. b Mat. 5. 32. c Cap. 8. 2. Gal. 2. 19. & 5. 18. Efes. 2. 1. Col. 2. 13.

fiţĭ voĭ aĭ altuĭa, aĭ celuĭ ce a înviatŭ din
morţĭ, ca să [d] facemŭ fruptŭ luĭ Dumneḑeŭ.
5 Căcĭ, cândŭ trăiamŭ trupesce, patimele pă-
catelorŭ, cele vedĕrate de lege, [e] eraŭ lucră-
tóre în membrele nóstre, [f] să producă fruptŭ
6 morţeĭ. Érŭ acumŭ sûntemŭ scutiţĭ de le-
ge, morţĭ fiindŭ aceleĭa în care eramŭ ţi-
nuţĭ; ca sa servimŭ *luĭ Dumneḑeŭ* [g] cu spi-
ritŭ înnoitŭ, érŭ nu în litera cea vechiă. [h]
7 Ce vomŭ ḑice dară? Aŭ dóră legea *este*
păcatŭ?
Nicĭ de cumŭ. Din contra, nu [i] aşĭ fi cu-
noscutŭ păcatulŭ, de cătŭ numaĭ prin lege;
că nu aşĭ fi sciutŭ pofta, de nu arŭ fi ḑisŭ
8 legea: [j] Să nu poftescĭ. Dară [k] păcatulŭ, lu-
ândŭ ocasiune prin ordinulŭ *legeĭ*, a lucratŭ
9 în mine totŭ felĭulŭ de poftă. Căcĭ [l] fără
lege păcatulŭ *era* mortŭ. Şi óre-cândŭ fi-
indŭ fără lege, trăiamŭ; érŭ venindŭ ordi-
nulŭ, păcatulŭ a înviatŭ, érŭ eŭ amŭ mu-
10 ritŭ. Şi ordinulŭ, [m] care *era* spre vĭéţă, mĭ-a
11 fostŭ spre mórte. Că păcatulŭ, luândŭ o-
casiune prin ordinŭ, m'a amăgitŭ, şi prin
12 elŭ *m'a* omoritŭ. Dreptŭ aceea [n] legea *este*
sântŭ, şi ordinulŭ sântŭ şi dreptŭ şi bunŭ.
13 Decĭ óre ceea ce era bunŭ mi s'a fă-
cutŭ mórte?
Nicĭ de cumŭ. [o] Ci păcatulŭ, ca să se a-
rete păcatŭ, mĭ-a lucratŭ mórte prin ceea
ce era bunŭ; ca păcatulŭ prin ordinŭ să se
14 facă preste mĕsură păcătosŭ. Căcĭ scimŭ,
că legea este spiritualĕ; érŭ eŭ sûnt tru-
15 pescŭ, [p] vêndutŭ suptŭ păcatŭ. Căcĭ ceea ce
facŭ, nu sciŭ; pentru că [q] nu facŭ aceea ce
voĭescŭ; ci ceea ce urĕscŭ, aceea facŭ.
16 Érŭ de facŭ ceea ce nu voĭescŭ, recu-
17 noscŭ legea, că *este* bună. Decĭ nu eŭ sûnt
celŭ ce facŭ aceea, ci păcatulŭ care locu-
18 esce în mine. Că sciŭ, că [r] în mine, adecă
în corpulŭ meŭ, nu locuesce ce este bunŭ;
că a voĭ se află în mine, érŭ a face binele
19 nu aflu. Că binele, care voĭescŭ, nu facŭ;
20 ci rĕulŭ care nu voĭescŭ, acela facŭ. Érŭ
de facŭ aceea ce nu voĭescŭ, nu facŭ eŭ a-
césta, ci păcatulŭ care locuesce în mine.
21 Decĭ eŭ aflu legea, că voindŭ eŭ a face bi-
22 nele, rĕulŭ se află la mine. Că [s] mĕ vese-
lescŭ în legea luĭ Dumneḑeŭ dupre [t] omulŭ
23 celŭ din întru; Dară vĕdŭ [u] altă lege [v] în
membrele mele, luptându-se impotriva le-
geĭ minţeĭ mele, şi făcêndu-mĕ servŭ legeĭ
24 păcatuluĭ, care este în membrele mele. Ti-
călosŭ omŭ sûnt eŭ? Cine mĕ va libera din
acestŭ corpŭ de mórte? [w] Mulţumescŭ luĭ 25
Dumneḑeŭ prin Iisusŭ Christosŭ, domnulŭ
nostru. Aşa dară cu mintea *mea* servescŭ
legeĭ luĭ Dumneḑeŭ, érŭ cu corpulŭ legeĭ
păcatuluĭ.

*Fruptele evangelieĭ—Mêntuirea celuĭ ce credĕ în
Christosŭ se arĕtă în timpulŭ de acumŭ, şi este
complectă şi eternă.*

DREPTŬ aceea nu *este* acumŭ nicĭ o con- 8
demnare celorŭ ce sûnt în Christosŭ
Iisusŭ, carĭ [a] nu âmblă dupre trupŭ, ci du-
pre spiritŭ. Căcĭ [b] legea [c] spiritului vĭeţeĭ în 2
Christosŭ Iisusŭ m'a liberatŭ de [d] legea pă-
catuluĭ şi a morţeĭ. Căcĭ [e] ceea ce era cu 3
neputinţă în lege, pentru că era slabă prin
trupŭ, *a făcutŭ* [f] Dumneḑeŭ, trămeţêndŭ pre
Fiĭulŭ seŭ în aseméneren trupuluĭ păcătosŭ
şi pentru păcatŭ, condemnândŭ păcatulŭ în
trupă; Ca dreptatea legeĭ să se implinéscă 4
întru noĭ, [g] carĭ âmblămŭ nu dupre trupŭ, ci
dupre spiritŭ.
Căcĭ [h] ceĭ ce sûnt dupre trupŭ cugetă 5
cele ale trupuluĭ; érŭ ceĭ ce sûnt dupre spi-
ritŭ [i] cele ale spiritului. Căcĭ [j] cugetarea 6
trupéscă *este* mórte; érŭ cugetarea spiritu-
ală *este* vĭéţă şi pace. Căcĭ [k] cugetarea tru- 7
péscă *este* neamiciă către Dumneḑeŭ; căcĭ
nu se supune legeĭ luĭ Dumneḑeŭ, şi [l] nicĭ nu
póte. Decĭ ceĭ ce trăescŭ trupesce, nu 8
potŭ să placă luĭ Dumneḑeŭ.
Érŭ voĭ nu trăiţĭ trupesce, ci spiritual- 9
minte, dacă [m] spiritulŭ luĭ Dumneḑeŭ locu-
esce în voĭ. Érŭ de nu are cine-va [n] spiri-
tulŭ luĭ Christosŭ, acela nu este alŭ luĭ.
Érŭ de *este* Christosŭ în voĭ, trupulŭ *este* 10
mortŭ în privinţa păcatuluĭ, dară spiritulŭ
este viŭ în privinţa dreptăţeĭ. Érŭ de lo- 11
cuesce în voĭ spiritulŭ [o] celuĭ ce a sculatŭ
pre Iisusŭ din morţĭ, [p] acela ce a sculatŭ
pre Christosŭ din morţĭ, va viŭ-face şi cor-
purile vóstre cele muritóre, pentru Spiritulŭ
luĭ ce locuesce în voĭ. [q] Dreptŭ aceea, fra- 12
ţilorŭ, sûntemŭ dĕtorĭ, nu trupuluĭ, ca să
trăimŭ trupesce; Căcĭ [r] de trăiţĭ trupesce, 13
veţĭ muri; érŭ de veţĭ [s] omorî prin Spiritŭ
faptele trupuluĭ, veţĭ trăi.
Căcĭ câţĭ sûnt [t] conduşĭ de Spiritulŭ luĭ 14
Dumneḑeŭ, acestia sûnt fiĭ aĭ luĭ Dumne-
ḑeŭ. Căcĭ [u] nu aţĭ primitŭ éră-şĭ spiritulŭ 15
servituţeĭ [v] spre temere; ci aţĭ primitŭ [w] spiri-

d Gal. 5. 22. e Cap. 6 13. f Cap. 6. 21. Gal. 5. 19. Iac. 1. 15. g Cap. 2. 29. 2 Cor. 3. 6. h Cap. 3. 20. i Rood. 20. 17. Deut. 5. 21. Pept. 20. 33. Cap. 13. 9. j Cap. 4. 15. & 5. 20. k 1 Cor. 15. 56. l Lev. 18. 5. Ezec. 20. 11, 13, 21. 2 Cor. 3. 7. m Ps. 19. 8. & 119 38, 137. 1 Tim. 1. 8. n 1 Reg. 21. 20, 25. 2 Reg. 17 17. o Gal. 5. 17. p Pac. 6. 5. & 8. 21. q Ps. 1. 2. r 2 Cor. 4. 16. Efes. 3. 16. Col. 3. 9, 10. s Gal 5. 7. t Cap. 6. 13, 19. u 1 Cor. 15. 57. Capŭlŭ 8. a Vers. 4. Gal. 5. 16, 25. b Ioan 8. 36. Cap. 8. 18, 22. Gal. 2. 19. & 5. 1 c 1 Cor. 15. 45. 2 Cor. 3. 6. d Cap. 7. 24, 25. e Fapt. 13. 39. Cap. 3. 20. Ebr. 7. 18, 19. & 10. 1, 2, 10, 14. f 2 Cor. 5. 21. Gal. 3. 13. g Vers. 1. h Ioan 3. 6. 1 Cor. 2. 14. i Gal. 5. 22, 25. j Cap. 6. 21. Vers. 13. Gal. 6. 8. k Iac. 4. 4. l 1 Cor. 2. 14. m 1 Cor. 3. 16. & 6. 19. n Ioan 3. 34. Gal. 4. 6. Filip. 1. 19. 1 Pet. 1. 11. o Fapt. 2. 24. p Cap. 6. 4, 5 1 Cor. 6. 14. 2 Cor. 4. 14. Efes. 2. 5. q Cap. 6. 7, 14. r Vers. 4. Gal. 6. 8. s Efes. 4. 22. Col. 3. 5. t Gal 5. 18. u 1 Cor. 2. 12. Ebr. 2. 15. v 2 Tim. 1. 7. 1 Ioan 4. 18. w Isa. 66. 5. Gal. 4. 5, 6.

ţulŭ înfierĕĭ, prin care strigămŭ: [g] Abba, pă-
16 rinte. [h] Însu-şĭ Spiritulŭ mărturisesce impre-
una cu spiritulŭ nostru, că sûntemŭ fiĭ aĭ
17 luĭ Dumnĕdeŭ. Ĕrŭ de *sûntemŭ* fiĭ, *sûn-*
temŭ şi moscenitorĭ, *adecă* [i] moscenitorĭ aĭ
luĭ Dumnĕdeŭ, şi impreună-moscenitorĭ aĭ
luĭ Christosŭ; [k] dacă suferimŭ împreună, ca
să ne şi mărimŭ împreună *cu d'insulŭ.*
18 Căcĭ socotescŭ, că nu *sûnt* vrednice [l] su-
ferinţele timpuluĭ de acumŭ, *de a se ase-*
mĕna cu mărirea, care va să se descoperă
19 în noĭ. Căcĭ [m] făptura ascéptă cu nerĕbdare
20 [n] descoperirea fiilorŭ luĭ Dumnĕdeŭ. Căcĭ
[o] făptura s'a supusŭ deşertăciuneĭ, (nu de
voiă, ci pentru celŭ ce a supus'o,) în spe-
21 ranţă; Că şi însă-şĭ făptura se va libera
din servitutea stricăciunei spre libertatea
22 măréţă a fiilorŭ luĭ Dumnĕdeŭ. Căcĭ scimŭ,
că tótă făptura [p] suspină şi se chinuesce
23 împreună *cu noĭ* până acumŭ. Pe lûngă a-
césta şi noĭ inşi-ne, carĭ avemŭ [q] prinósele Spi-
ritului, [r] suspinămŭ şi noĭ, [s] asceptândŭ infie-
rea, *adecă,* [t] rescumpĕrarea corpuluĭ nostru.
24 Căcĭ prin speranţă ne mêntuimŭ; dară [u] spe-
ranţa, care se vede, nu este speranţă; căcĭ
ceea ce vede cine-va, pentru ce o şi speră?
25 Dară dacă sperămŭ ceea ce nu vedemŭ, *a-*
tunci *o* asceptămŭ cu rĕbdare.
26 Asemenea şi Spiritulŭ *ne* ajută *în* ne-
putinţele nóstre; căcĭ [v] nu scimŭ a ne ruga
precumŭ se cade; dară [w] însu-şĭ Spiritulŭ se
pune pentru noĭ, cu suspinurĭ ce nu se potŭ
27 spune. Ĕrŭ [x] celŭ ce cércă ânimele scie ce
este cugetulŭ Spirituluĭ; că acesta se pune
pentru sânţĭ [y] dupre *voia luĭ* Dumnĕdeŭ.
28 Şi scimŭ, că celorŭ ce lubescŭ pre Dum-
nĕdeŭ, tóte li se lucréză spre bine; acelora
adecă, [z] carĭ sûnt chiămaţĭ dupre rônduirea
29 *luĭ Dumnĕdeŭ.* Căcĭ pre carĭ [a] maĭ 'nainte
ĭ-a cunoscutŭ, [b] maĭ 'nainte ĭ-a şi hotărîtŭ
[c] *să fie* conformĭ chipuluĭ Fiiuluĭ seŭ, [d] ca să
30 fie elŭ ântêiŭ-născutulŭ intre mulţĭ fraţĭ. Ĕrŭ
pre carĭ maĭ 'nainte ĭ-a hotărîtŭ, pre a-
cestia ĭ-a şi [e] chiămatŭ; şi pre carĭ ĭ-a chiă-
matŭ, pre acestia ĭ-a şi [f] indreptatŭ; ĕrŭ pre
carĭ ĭ-a îndreptatŭ, pre acestia ĭ-a şi [g] mărîtŭ.
31 Decĭ ce vomŭ ḑice la acestea? [h] Dacă
Dumnĕdeŭ pentru noĭ *este,* cine *va fi* contra
nóstră? [i] Celŭ ce nu a cruţatŭ pre Fiiulŭ 32
seŭ, cĭ [k] l'a datŭ pentru noĭ toţĭ, cumŭ nu
ni va dărui împreună cu elŭ şi tóte? Cine 33
va pêrî pre aleşiĭ luĭ Dumnĕdeŭ? Óre [l] Dum-
nĕdeŭ, celŭ ce-ĭ îndreptéză? [m] Cine va con- 34
demna? Óre Christosŭ, celŭ ce a murîtŭ,
maĭ multŭ încă celŭ ce a înviatŭ, [n] care şi
şede d'a drépta luĭ Dumnĕdeŭ, [o] şi mĕdilo-
cesce pentru noĭ?
Cine ne va despărţi de lubirea luĭ Chris- 35
tosŭ? *Óre* năcasulŭ, séŭ strîmtorarea, séŭ
persecuţiunea, séŭ fómetea, séŭ golătatea,
séŭ pericolulŭ, séŭ sabia? Precumŭ este 36
scrisŭ: [p] Pentru tine sûntemŭ omorîţĭ tótă
ḑiua; ne-amŭ socotitŭ ca oĭ de junghiare.
[q] Ba, în tóte acestea sûntemŭ maĭ multŭ de 37
câtŭ biruitorĭ prin celŭ ce ne-a lubitŭ. Căcĭ 38
sûnt incredinţatŭ, că nicĭ mórtea, nicĭ viéţa,
nicĭ ângeriĭ, nicĭ [r] stĕpânirile, nicĭ pute-
rile, nicĭ cele de acumŭ, nicĭ cele viitóre,
Nicĭ înălţimea, nicĭ adûnculŭ, nicĭ orĭ-ce 39
făptură altă nu ne va puté despărţi de lu-
birea luĭ Dumnĕdeŭ, care este în Christosŭ
Iisusŭ, domnulŭ nostru.

Suveranitatea şi dreptatea luĭ Dumnĕdeŭ în lepĕ-
darea de faţă a Iudeilorŭ justificatŭ.

Eŭ [a] ḑicŭ adevĕrulŭ în Christosŭ, şi nu
mintŭ, dându-mĭ consciinţa mea măr-
turiă în Spiritulŭ Sântŭ, [b] Că amŭ mare în-
tristare şi neîncetată durere în ânima mea.
Căcĭ [c] aşĭ fi doritŭ eŭ însu-mĭ a fi blăstematŭ
de Christosŭ pentru fraţiĭ meĭ, rudele mele
dupre corpŭ; [d] Carĭ sûnt Israeliţĭ; [e] a cărora
este înfierea şi [f] mărirea şi [g] aşeḑămintele, şi
[h] legislaţiunea, şi [i] cultulŭ, şi [j] promisiunile;
[k] Aĭ cărora *sûnt* părinţiĭ, şi [l] din carĭ *a venitŭ*
Christosŭ dupre corpŭ, [m] care este preste
tóte; Dumnĕdeŭ bine-cuvêntatŭ în eternŭ.
Aminŭ.
[n] Nu se póte, ca cuvêntulŭ luĭ Dumnĕdeŭ
să fie desfiinţatŭ. Căcĭ [o] nu toţĭ *sûnt* Isra-
elŭ, carĭ sûnt din Israelŭ; [p] Nicĭ nu *sûnt*
toţĭ fiĭ, pentru că sûnt semînţa luĭ Abra-
amŭ; ci. În [q] Isaacŭ ţĭ se va numi semînţa;
Adecă, ceĭ ce sûnt copiĭ dupre corpŭ, nu
acestia *sûnt* fiĭ aĭ luĭ Dumnĕdeŭ; ci [r] fiiĭ pro-
misiuneĭ se socotescŭ în semînţă. Căcĭ a-

y Marc. 14 36.
z 2 Cor 1. 22.
& 5 5.
Efes 1. 13. &
4 30.
a Fapt. 26 18.
Gal 4. 7
b Fapt. 14 22.
Filip 1 29
2 Tim 3 11,
12.
c 2 Cor 4 17
1 Pet. 1 6,
7. & 4. 13
d 2 Pet. 3. 13.
e 1 Ioan 3. 2
Fac. 3. 19.
f Isa. 13. 9.
g Ier 12. 11.
h 2 Cor 5, 8.
Efes. 1. 14.
i 2 Cor 5. 2. 4.
j Luc. 20. 36.
k Luc. 21. 28.
Efes 4. 30.
l 2 Cor 5, 7.
Ebr 11 1.
m Mat 20 27.
Iac. 4. 3.
n Zech. 12. 10.
Efes. 6. 18.
o 1 Cron. 18. 9
Ps. 7 9.
Prov. 17. 3
Ier. 11. 20.
& 17. 10. &
20. 12.
Fapt. 1. 24.
p 1 Tes. 2. 4.
Apoc. 2. 23.
q 1 Ioan 5 14.
r Cap. 9. 11, 23.
24.
s 2 Tim. 1 9.
t Vedĭ Esod. 33.
12. 17.
Ps 1. 6
Ier 1. 5
Mat 7 23
Cap. 11. 2
u Num 14. 9
Ps. 118 6
v Efes. 1. 5 11.
w Ioan 17. 22.
x 2 Cor. 3. 18.
Filip 3. 21.
1 Ioan 3 2.
y Col. 1. 15, 18.
Ebr 1. 6.
Apoc. 1. 5.
z Cap. 1. 6. &
9. 24.
a Efes. 4 4.
Ebr 9 15
1 Pet 2. 9.
b 1 Cor. 6 11
c Ioan 17 22
Efes 2. 6.
d Num 14. 9
Ps. 118 6
e Cap. 5. 6, 10.
f Cap. 4. 25.
g Isa. 50 8, 9.
Apoc. 12. 10,
11
h Iov 34 29.
i Marc. 16. 19.
Col. 3 1
Ebr 1. 3. &
8. 1 & 12 2.
1 Pet. 3 22
j Ebr 7. 25. &
9. 24.
k Ioan 9 1.
l Ps. 44. 22.
1 Cor 15. 30,
31
2 Cor. 4. 11.
m 1 Cor. 15 57.
2 Cor. 2. 14.
1 Ioan 4. 4.
& 5. 4, 5.
Apoc. 12. 11.
n Efes. 1. 21. &
6. 12.
Col. 1. 16. &
2. 15.
1 Pet. 3. 22.
—
Capulŭ 9.
a Cap. 1. 9.
2 Cor. 1. 23.
& 11. 31. & 12.
19.
Gal. 1. 20.
Filip. 1 8.
1 Tim. 2. 7.
b Cap. 10. 1.
c Esod. 32. 32.
d Deut. 7. 6.
e Esod. 4. 22.
Deut 14. 1.
Ier. 31. 9.
f 1 Sam. 4. 21.
1 Reg. 8 11.
Ps. 63. 2. &
78 61.
g Fapt. 3. 25.
Ebr. 8. 8—10.
h Ps 147. 19.
i Ebr 9. 1.
j Fapt. 13. 32.
Cap. 3. 2.
Efes. 2 12.
k Deut. 10. 15.
l Luc 3. 8.
Cap. 1, 1.
m Ier. 23. 6.
Ioan 1 1.
Fapt. 19.
Ebr. 1. 8.
1 Ioan 5.
n Num. 11.
Cap. 3. 1.
o Ioan 8. 36.
Cap. 2. 25.
& 4. 11. &
Gal 6 16.
p Gal. 4. 9.
q Fac. 21. 3.
Ebr. 11. 8.
r Gal. 4. 9.

cesta *este* cuvêntulŭ promisiuneĭ: [s] Intr'acestŭ
timpŭ voiŭ veni, şi Sara va avé fiiŭ.
10 Pe lûngă acésta, şi [t] Rebecca, concepêndŭ
din unulŭ, din Isaacŭ, părintele nostru;
11 Căcĭ *copiiĭ* încă nefiindŭ născuţĭ, nicĭ fă-
cêndŭ ce-va bine séŭ reŭ, (ca să rĕmână
rônduirea luĭ Dumnĕdeŭ dupre alegere;
Nu pentru fapte, cĭ din *voia* [u] celuĭ ce chia-
12 mă,) I s'a ḑisŭ: [v] Celŭ maĭ mare va servi ce-
13 luĭ maĭ miciŭ; Precumŭ este scrisŭ: Pre
[w] Iacobŭ amŭ lubitŭ, ĕrŭ pre Esaŭ amŭ urîtŭ.
14 Ce vomŭ ḑice dară? [x] Aŭ dóră *este* ne-
15 dreptate la Dumnĕdeŭ? Nicĭ de cumŭ. Căcĭ
ḑice luĭ Moisi: [y] Voiŭ milui pre care volescŭ
a milui, şi mĕ voiŭ îndura de care volescŭ
16 a mĕ îndura. Aşa dară nu *este* nicĭ a ce-
luĭ ce volesce, nicĭ a celuĭ ce alérgă, ci a
17 luĭ Dumnĕdeŭ, celuĭ ce miluesce. Căcĭ
[z] scriptura ḑice luĭ Faraonŭ: [a] Chiarŭ pentru
acésta te-amŭ rĕdicatŭ, ca să arĕtŭ în tine
puterea mea, şi ca să se dee în scire nu-
18 mele meŭ în totŭ pământulŭ. Decĭ pre care
volesce, miluesce; şi pre care volesce, îm-
petresce.
19 'Mĭ veĭ ḑice dară: Ce *mĕ* maĭ înfruntă?
Căcĭ [b] cine se opune voleĭ luĭ?
20 O omule! cine escĭ tu, care respundĭ
luĭ Dumnĕdeŭ? Aŭ dóră [c] va ḑice făptura
celuĭ ce *o*-a făcutŭ: Do ce m'aĭ făcutŭ aşa?
21 Aŭ nu are putere [d] olarulŭ preste lutŭ, ca
dintr'aceeaşĭ frămêntătură să facă [e] unŭ vasŭ
22 de onóre, ĕrŭ altulŭ de desonóre? *Ĕrŭ*
dacă Dumnĕdeŭ, voindŭ să-şĭ arete mânia
şi să-şĭ descoperă puterea, a suferitŭ cu
multă rĕbdare [f] vasele mâniei [g] gătite spre
23 peire; . Şi ca să-şĭ arete [h] bogăţia mărireĭ
sale spre vasele mileĭ, carĭ le-a [i] gătitŭ de
24 maĭ 'nainte spre mărire; *Adecă* pre noĭ,
pre carĭ ne-a şi chiămatŭ, [k] nu numaĭ din
Iudeĭ, ci şi din Ginţĭ.
25 Precumŭ ḑice şi prin Osea: [l] Voiŭ chiăma
poporŭ alŭ meŭ pre celŭ ce nu este poporulŭ
meŭ, şi lubită pre ceea ce nu era lubită.
26 [m] Şi va fi, *că* în loculŭ unde li s'a ḑisŭ: Voĭ
nu *sûnteţĭ* poporulŭ meŭ, acolo se vorŭ chiă-
ma fiĭ aĭ luĭ Dumnĕdeŭ celuĭ viŭ.
27 Ĕrŭ Isaia strigă despre Israelŭ: [n] De va
fi numĕrulŭ fiilorŭ luĭ Israelŭ ca nĕsipulŭ
28 mareĭ, [o] rĕmăşiţa se va mêntui. Căcĭ *Dom-*
nulŭ va sfârşi lucrulŭ, şi-*lŭ* va scurta cu
dreptate; da, [p] lucru scurtŭ va face domnulŭ
pe pământŭ. Şi precumŭ a ḑisŭ maĭ na- 29
inte Isaia: [q] De nu nĭ-arŭ fi lăsatŭ Domnulŭ
Sabaotŭ semînţa, [r] ca Sodoma ne-amŭ fi făcutŭ, şi cu Gomorra ne-amŭ fi asemĕnatŭ. 31

Iudeiĭ lepĕdaţĭ pentru necredinţă; credinţă nea-
pĕratŭ de nevoiă pentru mêntuire.

Ce vomŭ ḑice dară? [s] Că Ginţile, carĭ nu 30
âmblaŭ după dreptate, aŭ ajunsŭ la drepta-
tea, [t] dară dreptatea care este prin credinţă:
Ĕrŭ Israelŭ, [u] âmblândŭ după legea dreptă- 31
ţeĭ, [v] nu a ajunsŭ la legea dreptăţeĭ. Pen- 32
tru ce? Pentru că nu *o căutămŭ* prin cre-
dinţă, ci prin faptele legeĭ. Căcĭ [w] s'aŭ îm-
pedecatŭ de pétra de împedecare; Precumŭ 33
este scrisŭ: [x] Ĕccĕ, punŭ în Sionŭ pétră de
împedecare, şi stâncă de struncinare; [y] şi totŭ
celŭ ce va crede în elŭ, nu se va ruşina.
10 Frăţilorŭ, dorinţa ânimeĭ mele şi ru-
găciunea *mea* către Dumnĕdeŭ pentru
2 Israelŭ este, să se mêntuiă. Căcĭ mărtu-
risescŭ lorŭ, [z] că aŭ zelŭ pentru Dumnĕdeŭ,
3 dară nu dupre cunoscinţă. Că nesciindŭ
[a] dreptatea luĭ Dumnĕdeŭ, şi căutândŭ să-şĭ
stabiléscă [b] dreptatea lorŭ, nu s'aŭ supusŭ
4 dreptăţeĭ luĭ Dumnĕdeŭ. Căcĭ [c] Christosŭ *este*
sfârşitulŭ legeĭ spre îndreptarea a totŭ ce-
luĭ ce crede.
5 Căcĭ Moisi descrie dreptatea care este
din lege, [d] că omulŭ care face acelea va trăi
6 printr'inselŭ. Ĕrŭ dreptatea cea din cre-
dinţă aşa ḑice: [e] Să nu ḑicĭ în ânima ta:
Cine se va sui în ceriŭ? (adecă, să pogóre
7 pre Christosŭ); Séŭ: Cine se va pogorî
în adûncŭ? (adecă, să rĕdice pre Christosŭ
8 din morţĭ). Dară ce ḑice *scriptura?* [f] Aprópe
este de tine cuvêntulŭ, în gura ta şi în â-
nima ta; adecă, cuvêntulŭ credinţeĭ, care-lŭ
9 predicămŭ: Că [g] de veĭ mărturisi cu gura
ta pre domnulŭ Iisusŭ, şi veĭ crede în â-
nima ta, că Dumnĕdeŭ l'a sculatŭ din morţĭ,
10 te veĭ mêntui. Căcĭ cu ânima se crede
spre dreptate, ĕrŭ cu gura se mărturisesce
spre mêntuire.
11 Căcĭ ḑice scriptura: [h] Totŭ celŭ ce cre-
12 de într'insulŭ nu se va ruşina. [i] Nu este
deosebire intre Iudeŭ şi intre Ellinŭ; căcĭ
[k] acelaşĭ este Domnŭ alŭ tuturorŭ, [l] care a-
vuţă este către toţĭ ceĭ ce-lŭ chiamă. [m] Căcĭ 13
orĭ-cine va chiăma [n] numele Domnuluĭ, se va
mêntui.

a Fac. 18. 10,
14.
b Fac. 25. 21.
c Cap. 4. 17. &
8. 28.
d Fac. 25. 23.
e Vedĭ Deut. 21.
15.
Prov. 13. 24.
Mal. 1. 2, 3.
Mat. 10. 37.
Luc. 14. 26.
Iosa 12. 25.
f Deut. 32. 4.
2 Cron. 19. 7.
Iov 8 3. &
34. 10.
Ps. 92 15
g Esod. 33. 19.
h Vedĭ Gal. 3. 8,
22.
i Esod. 9. 16.
k 2 Cron. 20. 6.
Iov 9. 12. &
23. 13.
Dan. 4. 35.
l Isa. 29. 16. &
45. 6. & 64. 8.
m Prov 16. 4.
Ier. 18. 6.
n 1 Tim. 2. 20.
o 1 Tes. 5. 9.
p 1 Pet. 2. 8.
q Efes. 1. 7.
r Col. 1. 27.
s Cap. 8. 28—30.
t Cap. 3. 29.
u Osea 2. 23.
1 Pet. 2 10.
v Osea 1. 10.
x Isa. 10. 22, 23.
y Cap. 11. 5.
z Isa. 28. 22.
a Isa. 1. 9.
Plăn. 3. 22.
b Isa. 13. 19.
Ier. 50. 40.
c Cap. 4. 11. &
10. 20.
d Cap. 1. 17.
u Cap. 10. 2. &
11. 7.
v Gal. 5. 4.
x Luc. 2. 34.
1 Cor. 1. 73.
y Ps. 118. 22.
Isa. 8. 14. &
28. 16.
Mat. 21. 42.
1 Pet. 2. 6—
8.
z Cap. 10. 11.
Capulŭ 10.
a Fapt. 21. 20.
& 22. 3.
Gal. 1. 14. &
4. 17.
Vedĭ Cap. 9.
31.
b Cap. 1. 17. &
9. 30.
c Filip. 3. 9.
d Mat. 5. 17.
Gal. 3. 24.
e Lev. 18. 5.
Neem. 9. 29.
Esec. 20. 11,
13, 21.
Gal. 3. 12.
f Deut. 30. 12,
13.
g Deut. 30. 14.
h Mat. 10. 32.
Luc. 12. 8.
Fapt. 8. 37.
i Isa. 28. 16. &
49. 23.
Ier. 17. 7.
Cap. 9. 33.
j Fapt. 15. 9.
Cap. 3. 22.
Gal. 3. 28.
k Fapt. 10. 36.
Cap. 3. 29.
l 1 Tim. 2. 5.
1 Efes. 1. 7. &
2. 4, 7.
m Ioel 2. 32.
Fapt. 2. 21.
n Fapt. 9. 14.

14 Cumŭ dară vorŭ chiăma pre acela, în
care nu aŭ credută? şi cumŭ vorŭ crede
în acela, de care nu aŭ auditŭ? şi cumŭ
15 vorŭ auzi [o]fără de predicătorŭ? Şi cumŭ
vorŭ predica, de nu se vorŭ trămete? Pre-
cumŭ este scrisŭ: [p]Câtŭ sûnt de frumóse pi-
ciórele celorŭ ce predică evangelia păceĭ,
16 ale celorŭ ce bine-vestescŭ cele bune!. Dară
[q]nu toţĭ aŭ ascultatŭ evangelia; căcĭ Isaia
dice: [r]Dómne! cine a credutŭ vestirea nós-
17 tră? Aşa dară *vine* credinţa din audŭ,
érŭ audulŭ prin cuvêntulŭ luĭ Dumnedeŭ.
18 Dară eŭ dicŭ: Aŭ dóră nu aŭ auditŭ?
Da, în adevĕrŭ, [s]în totŭ pămêntulŭ a eşitŭ
resunetulŭ lorŭ, [t]şi cuvintele lorŭ la margi-
19 nile lumeĭ. Ĕră-şĭ întrebŭ: Aŭ nu a cu-
noscutŭ Israelŭ?Ântĕiŭ Moisi dice: [u]Eŭ vĕ
voiŭ întărita spre pismă prin unŭ poporŭ
ce nu *este alŭ meŭ, şi* prin [v]poporŭ neinţe-
20 legătorŭ vĕ voiŭ mânia. Ĕrŭ Isaia în-
drăznesce, şi dice: [x]Sûnt aflatŭ de ceĭ ce
nu mĕ cautŭ, m'amŭ făcutŭ cunoscutŭ ce-
21 lorŭ ce nu întrĕbă de mine. Ĕrŭ cătră
Israelŭ dice: [y]Tótă dîua amŭ întinsŭ mâ-
nele mele cătră unŭ poporŭ nesupusŭ şi
împotrivitorŭ.

*Iudeiĭ nu sûnt lepĕdaţĭ toţĭ, şi nicĭ pentru totŭ-
dé-una: re'ntórcerea lorŭ cea viitóre va fi
viéţă pentru lume.*

11 DREPTŬ aceea întrebŭ: [a]Aŭ dóră a le-
pĕdatŭ Dumnedeŭ pre poporulŭ seŭ?
Nicĭ de cumŭ; căcĭ [b]şi eŭ sûnt Israelitŭ, din
semînţa luĭ Abraamŭ, din seminţia luĭ Be-
2 niaminŭ. Nu a lepĕdatŭ Dumnedeŭ pre
poporulŭ seŭ, pre care [c]l'a cunoscutŭ maĭ
'nainte. Aŭ nu sciţĭ ce dice scriptura de-
spre Ilie? cumŭ a vorbitŭ luĭ Dumnedeŭ a-
3 supra luĭ Israelŭ, dicêndŭ: [d]Dómne, pre
profeţiĭ teĭ ĭ-aŭ omoritŭ, şi altarele tale le-aŭ
surpatŭ, şi eŭ amŭ rămasŭ singurŭ, şi ca-
4 utŭ sufletulŭ meŭ. Dară ce ĭ-a respunsŭ
Dumnedeŭ? [e]Mĭ-amŭ păstratŭ şepte miĭ de
bărbaţĭ, cari nu şĭ-aŭ plecatŭ genunchiulŭ
5 înaintea luĭ Baalŭ. [f]Aşa dară şi într'acestŭ
timpŭ este rămăşiţă dupre alegerea charu-
6 luĭ. Şi [g]de *este* dupre charŭ, atuncea nu
maĭ *este* dupre fapte; altmintrelea charulŭ
nu maĭ este charŭ. Ĕrŭ de *este* dupre fapte,
atuncea nu maĭ este charŭ; altmintrelea
fapta nu maĭ este faptă.
7 Ce *vomŭ dice* dară? [h]Israelŭ nu a cêşti-
gatŭ ceea ce căută; érŭ ceĭ aleşĭ aŭ cêşti-
gatŭ, şi ceĭ-l-alţĭ s'aŭ împetritŭ, (Precumŭ 8
este scrisŭ: [i]Dumnedeŭ lĭ-a datŭ spiritŭ de
adormire, [j]ochĭ, ca să nu védă, şi urechĭ;
ca să nu audă,) până în dîua de astă-dĭ.
9 Şi Davidŭ dice: [k]Să se facă mésa lorŭ spre
cursă, şi spre laţŭ, şi spre pedecă, şi spre
resplătire lorŭ; [l]Să se întunece ochiŭ lorŭ, 10
ca să nu védă, şi spinarea lorŭ de totŭ să
o gîrbovescĭ.
Dreptŭ aceea întrebŭ: Aŭ dóră s'aŭ po- 11
tecnitŭ, încâtŭ să cadă?
Nicĭ de cumŭ; ci *maĭ virtosŭ* [m]priu po-
tecnirea lorŭ mêntuirea *a venitŭ* Ginţilorŭ,
ca să-ĭ întărite spre gelosiă. Şi dacă po- 12
tecnirea lorŭ *este* bogăţia lumeĭ, şi micşo-
rarea lorŭ bogăţia Ginţilorŭ: cu câtŭ maĭ
multŭ plinitudinea lorŭ? Căcĭ voŭĭ Ginţi-
lorŭ vorbescŭ; încâtŭ [n]sûnt eŭ apostolulŭ
Ginţilorŭ, laudŭ diregĕtoria mea; Ca dóră 14
aşĭ provoca la gelosiă *pre ceĭ de* némulŭ
meŭ, şi [o]să mêntuiŭ pre vre-unĭ dintr'însiĭ.
Căcĭ de *este* lepĕdarea lorŭ împăcarea lu- 15
meĭ, ce alta *va fi* reprimirea *lorŭ*, de câtŭ
viéţa din morţĭ? Căcĭ de *sûnt* [p]prinósele
sânte, *este* şi frămêntătura; şi de *este* rădă-
cina sântă, *sûnt* şi ramurele.
Érŭ de s'aŭ frântŭ [q]unele din ramurĭ, 17
[r]tu fiind olivŭ sĕlbaticŭ, te-aĭ altuitŭ
în ele, şi te-aĭ făcutŭ părtaşŭ rădĕcineĭ şi
suculuĭ olivuluĭ; [s]Nu te lăuda asupra ra-
murelorŭ. Érŭ de te laudĭ, nu porţĭ tu ră-
dĕcină, ci rădĕcina pre tine. Veĭ dice: Ra-
murele s'aŭ frântŭ, ca să mĕ altuescŭ eŭ.
Bine; pentru necredinţă s'aŭ frântŭ ele,
şi tu staĭ prin eredinţă. [t]Nu te înălţa cu
mintea, ci [u]teme-te. Căcĭ dacă Dumnedeŭ
nu a cruţatŭ ramurele cele firescĭ, nicĭ pre
tine nu te va cruţa.
Vedĭ dară bunĕtatea şi asprimea luĭ
Dumnedeŭ! spre ceĭ ce aŭ căqutŭ, asprime;
érŭ spre tine, bunĕtate, [v]de veĭ rămânĕ în
bunĕtate; altmintrelea [x]şi tu te veĭ tăia. Şi
aceĭa, [y]de nu vorŭ rămânĕ în necredinţă,
éră-şĭ se vorŭ altui; căcĭ póte Dumnedeŭ
éră-şĭ a-ĭ altui. Căcĭ dacă tu te-aĭ tăiatŭ
din olivulŭ celŭ naturalminte sĕlbaticŭ, şi
afară de natură te-aĭ altuitŭ în olivŭ bunŭ;
cu câtŭ maĭ multŭ acestia, cari sûnt *ra-*
mure firescĭ, se vorŭ altui într'alŭ lorŭ o-
livŭ?
Căcĭ eŭ nu voĭescŭ, fraţilorŭ, ca voĭ să

o Tit. 1. 3.
p Isa. 52. 7.
Nah. 1. 15.
q Cap. 3. 3.
Ebr. 4. 2.
r Isa. 53. 1.
Ioan 12. 38.
s Ps. 19. 4.
Mat. 24. 14.
& 28. 19.
Marc. 16. 15.
Col. 1. 6, 23.
t Vedĭ 1 Reg. 18. 10.
Mat. 4. 8.
u Deut. 32. 21.
Cap. 11. 11.
v Tit. 3. 3.
x Isa. 65. 1.
Cap. 9. 30.
y Isa. 65. 2.
—

Capulŭ 11.

a 1 Sam. 12. 22.
Ier. 31. 37.
b 2 Cor. 11. 22.
Filip. 3. 5.
c Cap. 8. 29.
d 1 Reg. 19. 10, 14.
e 1 Reg. 19. 18.
f Cap. 9. 27.
g Cap. 4. 4, 5.
Gal. 5. 4.
Vedĭ Deut. 9. 4, 5.
h Cap. 9. 31. &
10. 3.
i Isa. 29. 10.
j Deut. 29. 4.
Isa. 6. 9.
Ier. 5. 21.
Exod. 12. 2.
Mat. 13. 14.
Ioan 12. 40.
Fapt. 28. 26, 27.
k Ps. 69. 22.
l Ps. 69. 23.
m Fapt. 13. 46.
& 18. 6. & 22.
18, 21. & 28.
24, 28.
Cap. 10. 12.
n Fapt. 9. 15.
& 13. 2. & 22.
21.
Cap. 15. 16.
Gal. 1. 16. &
2. 2, 7—9.
Efes. 3. 8.
1 Tim. 2. 7.
2 Tim. 1. 11.
o 1 Cor. 7. 16.
& 9. 22.
1 Tim. 4. 16.
Iac. 5. 20.
p Lev. 23. 10.
Num. 15. 18—
21.
q Ier. 11. 16.
r Fapt. 2. 39.
Efes. 2 11.
s 1 Cor. 14.
t Cap. 12.
u Prov. 24.
Isa. 66. 5.
Filip. 1. 2.
v 1 Cor. 15.
Ebr. 3. 6.
x Ioan 15.
y 2 Cor. 5.

nu sciţĭ acestŭ misteriŭ, ca să nu fiţĭ [a]înţe-
leptĭ în sine-vĕ: că [b]impetrire din parte s'a
făcutŭ luĭ Israelŭ, [c]până ce va întra nume-
26 rulŭ deplinŭ alŭ Ginţilorŭ. Şi aşa totŭ Is-
raelulŭ se va mêntui; precumŭ este scrisŭ:
[d]Veni-va din Sionŭ Mêntuitorulŭ, şi va întór-
27 ce nepietatea de la Iacobŭ; [e]Căcĭ acesta
este aşeqămêntulŭ meŭ cu d'inşiĭ, cândŭ voiŭ
28 lua pĕcatele lorŭ. Adevĕrŭ, *sûnt* în privinţa
evangelieĭ neamicĭ pentru voĭ; dară în pri-
29 vinţa alegereĭ, [f]iubiţĭ pentru părinţĭ. Căcĭ
darurile şi chiamarea luĭ Dumnedeŭ *sûnt*
30 [g]nerevocabilĭ. Că precumŭ şi voĭ [h]óre-cândŭ
nu aţĭ credutŭ în Dumnedeŭ, érŭ acumŭ
31 aţĭ aflatŭ milă prin neascultarea acestora:
Aşa şi acestia acumŭ nu aŭ ascultatŭ, ca
32 prin mila vóstră să se miluéscă şi eĭ. Căcĭ
[i]Dumnedeŭ a închisŭ pre toţĭ în necredinţă,
ca să miluéscă pre toţĭ.
33 O adûncŭ alŭ bogăţieĭ şi alŭ înţelepci-
uneĭ şi alŭ sciinţeĭ luĭ Dumnedeŭ! [j]câtŭ
sûnt de nepĕtrunse judecăţele luĭ, şi [k]neur-
34 mărite căile luĭ. [l]Căcĭ cine a cunoscutŭ
gândulŭ Domnuluĭ? séŭ [m]cine i s'a făcutŭ
35 sfătuitorŭ? Séŭ [n]cine ĭ-a datŭ maĭ 'nainte,
36 ca să i se redee? Căcĭ [o]dintr'insulŭ, şi prin-
tr'insulŭ, şi pentru d'insulŭ *sûnt* tóte; [p]ace-
lŭia *fie* mărirea în eternŭ. Aminŭ.

*Despre adorarea luĭ Dumnedeŭ cea raţionalĕ, şi
despre regulele vieţeĭ Creştine.*

12 VĔ [a]rogŭ dară, fraţilorŭ, prin îndurările
luĭ Dumnedeŭ, [b]ca să [c]aduceţĭ corpu-
rile vóstre [d]sacrificiŭ viŭ, sântŭ, bine-plă-
cutŭ luĭ Dumnedeŭ, ce *este* servicĭulŭ vos-
2 tru celŭ raţionalŭ. Şi [e]să nu vĕ conformaţĭ
cu acéstă lume; ci [f]prefaceţi-vĕ prin înnoi-
rea minţeĭ vóstre, ca să [g]cercaţĭ care *este* voia
luĭ Dumnedeŭ cea bună, plăcută şi deplină.
3 Căcĭ eŭ dicŭ, [h]prin charulŭ ce mi s'a
datŭ, fie-căruĭa din voĭ, [i]a nu cugeta *în sine*
maĭ multŭ de câtŭ se cuvine a cugeta; ci
să cugetaţĭ modestŭ, precumŭ Dumnedeŭ a
4 împărţitŭ [j]fie-căruĭu mĕsura credinţeĭ. Căcĭ
[k]precumŭ într'unŭ corpŭ avemŭ multe mem-
bre, şi membrele nu aŭ tóte o funcţiune,
Aşa [l]noĭ, *fiindŭ* multĭ, sûntemŭ unŭ corpŭ în 5
Christosŭ, érŭ fie-care unulŭ altuia membre.
Decĭ [m]avêndŭ darurĭ de multe felĭurĭ [n]du- 6
pre charulŭ care ni este dată: orĭ [o]profeţiă,
să profeţimŭ dupre mĕsura credinţeĭ; Orĭ 7
diaconiă, *să căutămŭ* de diaconiă; orĭ [p]celŭ
ce învéţă, de învĕţătură; Orĭ [q]celŭ ce în- 8
démnă, de îndemnare; [r]celŭ ce împarte, *să
impartă* cu simplitate, [s]celŭ ce stă înainte, *să
fie* cu sirguinţă; celŭ ce miluesce, *să o facă
[t]cu bună-voinţă.* [u]Iubirea să fie nefăţarnică. 9
[v]Urîndŭ rĕulŭ, lipiţi-vĕ de ce este bunŭ.
[x]Cu iubire frăţéscă iubiţi-vĕ unulŭ pre al- 10
tulŭ, [y]cu onóre întimpinaţi-vĕ unulŭ pre al-
tulŭ; Nu *fiţĭ* leneşĭ în afacerĭ, *ci* ferbinţĭ 11
în spiritŭ, servindŭ Domnuluĭ; [a]Bucurân- 12
du-vĕ în speranţă; [b]rêbdândŭ în năcasŭ;
[c]stăruindŭ în rugăciune; [d]Luândŭ parte în 13
trebuinţele sânţilorŭ; [e]urmândŭ ospitalitatea.
[f]Bine-cuvêntaţĭ pre ceĭ ce vĕ persecută; 14
bine-cuvêntaţĭ, şi nu blăstemaţĭ.
[g]Bucuraţi-vĕ cu ceĭ ce se bucură, şi plân- 15
geţĭ cu ceĭ ce plâugŭ. [h]Fiţĭ cu acelaşĭ cu- 16
getŭ unulŭ cătră altulŭ. [i]Nu cugetaţĭ cele
înalte; ci âmblaţĭ cu ceĭ umiliţĭ. [j]Nu fiţĭ
înţelepţĭ în sine-vĕ.
[k]Nu resplătiţi nimĕnuĭ rĕŭ pentru rĕŭ. 17
[l]Îngrijiţi-vĕ de cele bune înaintea tuturorŭ
ómenilorŭ. De este cu putinţă, câtŭ atârnă 18
de la voĭ, [m]aveţĭ pace cu toţĭ ómeniĭ. Iubi- 19
ţilorŭ, [n]nu vĕ resbunaţĭ înşi-vĕ, ci *maĭ bine*
daţĭ locŭ mânieĭ; căcĭ este scrisŭ: [o]Resbu-
narea *este* a mea; eŭ voiŭ resplăti, dice
Domnulŭ. [p]Dreptŭ aceea, de flămândesce 20
neamiculŭ teŭ, nutresce-lŭ; de însetéză, dă-ĭ
de bĕutŭ; că acésta făcêndŭ, veĭ grămădi
cărbunĭ de focŭ pe capulŭ luĭ. Nu te bi- 21
rui de rĕŭ, ci biruesce rĕulŭ cu biuele.
TOTŬ sufletulŭ [a]să se supună autorităţi- 13
lorŭ celorŭ maĭ înalte. Căcĭ [b]nu este
autoritate de câtŭ numaĭ de la Dumnedeŭ:
autorităţile carĭ esistă sûnt rônduite de Dum-

c Cap. 12. 16.
Vers. 7.
d Cor. 3. 14.
Luc. 21. 24.
Apoc. 7. 9.
e Isa. 59. 20.
Vedĭ Ps. 14. 7.
f Isa. 27. 9.
Ier. 31. 31, etc.
Ebr. 8. 8. &
10. 16.
g Deut. 7. 8. &
9. 5. & 10. 15.
h Num. 23. 19.
Ebr. 5. 2.
Col. 3. 7.
i Cap. 4. 9.
Gal. 3. 22.
k Ps. 36. 6.
l Iov 11. 7.
m Ps. 92. 5.
n Iov 15. 8.
o Isa. 40. 13.
p Iov. 35. 13.
1 Cor. 2. 16.
q Iov 36. 22.
r Iov 35. 7. &
41. 11.
s 1 Cor. 8. 6.
Col. 1. 16.
t Gal. 1. 5.
u 1 Tim. 1. 17.
2 Tim. 4. 18.
Ebr. 13. 21.
1 Pet. 5. 11.
2 Pet. 3. 18.
Iuda 25.
Apoc. 1. 6.
—

Capulŭ 12.

a 2 Cor. 10. 1.
b 1 Pet. 2. 5.
c Ps. 50. 13, 14.
Cap. 6. 13, 16,
19.
1 Cor. 6. 13,
20.
d Ebr. 10. 20.
e 1 Pet. 1. 14.
1 Ioan 2. 15.
f Efes. 1. 18. &
4. 23.
Col. 1. 21, 22.
& 3. 10.
g Efes. 5. 10,
17.
1 Tes. 4. 3.
h Cap. 1. 5. &
15. 15.
1 Cor. 3. 10.
& 15. 10.
Gal. 2. 9.
Efes. 3. 3, 7,
8.
i Prov. 25. 27.
Eccl. 7. 16.
Cap. 11. 20.
j 1 Cor. 12. 7,
11.
Efes. 4. 7.
k 1 Cor 12. 12.
Efes. 4. 16.
l 1 Cor. 10. 17.
& 12. 20, 27.
Efes. 1. 23. &
4. 25.
m 1 Cor. 12. 4.
1 Pet. 4. 10,
11.
n Vers 3.
o Fapt. 11. 27.
1 Cor. 12. 10.
28. & 13. 2. &
14. 1, 6, 29,
31.
p Fapt. 13. 1.
Gal. 6. 6.
Efes. 4. 11.
1 Tim. 5. 17.
q Fapt. 15. 32.
1 Cor. 14. 3.
r Mat. 6. 1—3.
s Fapt. 20. 28.
1 Tim. 5. 17.
Ebr. 13. 7, 24.
1 Pet. 5. 2.
t 2 Cor. 9. 7.
u 1 Tim. 1. 5.
1 Pet. 1. 22.
v Ps. 34. 14. &
36. 4. & 97.
10.
Amos 5. 15.
x Ebr. 13. 1.
1 Pet. 1. 22.
& 2. 17. & 3.
8.
2 Pet. 1. 7.
y Filip. 2. 3.
1 Pet. 5. 5.
z Luc. 10. 20.
Cap. 5. 2. &
15. 13.
Filip. 3. 1. &
4. 4.
1 Tes. 5. 16.
Ebr. 3. 6.
1 Pet. 4. 13.
a Luc. 21. 19.
1 Tim. 6. 11
Ebr. 10. 36. &
12. 1.
Iac. 1. 4. &
5. 7.
1 Pet. 2. 19,
20.
b Luc. 18. 1.
Fapt. 2. 42. &
12. 5.
Efes. 6. 18.
Col. 4. 2.
1 Tes. 5. 17.
c 1 Cor. 16. 1.
2 Cor. 9, 1,
12.
Ebr. 6. 10. &
13. 16.
1 Ioan 3. 17.
d 1 Tim. 3. 2.
Tit 1. 8
Ebr 13. 2
1 Pet. 4. 9.
e Mat. 5. 44.
Luc. 6. 28. &
23. 34.
Fapt. 7. 60.
1 Cor. 4. 12.
1 Pet. 2. 23.
& 3. 9.
f 1 Cor. 12. 26.
g Cap. 15. 5.
1 Cor. 1. 10.
Filip. 2. 2. &
3. 16.
1 Pet. 3. 8.
h Ps. 131. 1, 2.
Ier. 45. 5.
i Prov. 3. 7. &
26 12.
Isa 5. 21.
Cap. 11. 25.
j Prov. 30 22.
Mat. 5. 39.
1 Tes. 5. 15.
1 Pet. 3. 9.
k Cap. 14 16.
y Cor. 8. 21.
l Marc. 9. 50.
Cap. 14. 19.
Ebr 12. 14.
m Lov 19. 18.
Prov. 24. 29.
Vers. 17.
n Deut. 32. 35.
Ebr. 10. 30.
o Esod. 23. 4, 5.
Prov. 25. 21,
22.
Mat. 5. 44.
—

Capulŭ 13.

a Tit 3. 1.
1 Pet. 2. 13.
b Prov 8 15, 16.
Dan. 2 21 &
4 34.
Ioan 19. 11.

2 neḑeŭ. Pentru aceea celŭ ce se opune [c] au-
torităţeĭ, se opune ordinuluĭ luĭ Dumneḑeŭ;
3 şi ceĭ ce se opunŭ 'şĭ vorŭ atrage condem-
nare. Căcĭ diregătorĭĭ nu sûnt frică fapte-
lorŭ celorŭ bune, ci celorŭ rele. Decĭ vo-
iescĭ să nu-ţĭ fie frică de autoritate? [d] Fă
4 binele, şi veĭ avé laudă de la d'însa. Căcĭ
ea 'ţĭ este servă a luĭ Dumneḑeŭ spre bine.
Erŭ de facĭ rĕu, teme-te; căcĭ nu pórtă sa-
bia în zădarŭ; ci este servŭ alŭ luĭ Dum-
neḑeŭ, resbunătorŭ spre pedépsă celuĭ ce
5 face rĕulŭ. Pentru aceea [e] trebue să vĕ su-
puneţĭ, nu numaĭ pentru urgiă, [f] ci şi pentru
consciinţă.
6 Căcĭ pentru acésta plătiţĭ şi dărĭ; şi eĭ
sûnt servĭ aĭ luĭ Dumneḑeŭ, stăruindŭ întru
7 acésta totŭ-dé-una. [g] Daţi decĭ tuturorŭ ceea
ce se cuvine: celuĭ cu darea, dare; celuĭ
cu împositulŭ, împositŭ; celuĭ cu frica, frică;
celuĭ cu onórea, onóre.
8 Nimĕnuĭ cu nimicŭ nu fiţĭ dĕtorĭ, de câtŭ
numaĭ cu a iŭbi unŭ pre altulŭ; căcĭ [h] celŭ
9 ce iŭbesce pre altulŭ a împlinitŭ legea. Căcĭ
aceea: [i] Să nu sevârşescĭ adulteriŭ; Să nu
uciḑĭ; Să nu furĭ; Să nu mărturisescĭ mărturiă
minciŭpósă; Să nu poftescĭ; şi orĭ-care
altŭ ordinŭ, se cuprinde într'acestŭ cuvêntŭ,
adecă: [j] Să iŭbescĭ pre aprópele teŭ ca în-
10 su-ţĭ pre tine. Iubirea nu lucréză reŭ a-
própeluĭ; de aceea [k] iŭbirea este îndeplini-
rea legeĭ.
11 Şi acésta *faceţĭ*, sciindŭ timpulŭ, că *acumŭ*
este óra [l] a ne scula din somnŭ; fiindŭ-că a-
cumŭ *este* mêntuirea nóstră maĭ aprópe de
12 câtŭ cândŭ amŭ credutŭ. Nóptea a trecutŭ,
ḑiŭa s'a apropiatŭ; [m] să lepédămŭ dară lu-
crurile întunereculuĭ, şi [n] să ne îmbrăcămŭ în
13 armele lumineĭ. [o] Să âmblămŭ cu cuviinţă,
ca în timpŭ de ḑiŭă; [p] nu în ospeţe şi în be-
ţiĭ; [q] nu în fornicaţiune şi în desfrênărĭ; [r] nu
14 în certă şi pismă. Ci [s] vĕ îmbrăcaţĭ în dom-
nulŭ nostru Iisusŭ Christosŭ, şi nu [t] îngrijiţĭ
de corpŭ, spre *a împlini* poftele *luĭ*.

Regule şi îndemnărĭ despre deosebirile cele consciincióse ale opiniuneĭ şi ale practiceĭ.

14 PRE celŭ [a] slabŭ în credinţă, primiţi-lŭ, *dară*
2 nu dupre deosebirea cugetărilorŭ. Căcĭ
unulŭ crede, că [b] póte mânca tóte, érŭ celŭ
3 slabŭ mănâncă legume. Celŭ ce mănâncă
să nu despreţuéscă pre celŭ ce nu mănâncă;
şi [c] celŭ ce nu mănâncă să nu judece pre
celŭ ce mănâncă; căcĭ Dumneḑeŭ l'a primitŭ.
4 [d] Tu cine escĭ, care judecĭ pre servulŭ altuĭa?
Domnuluĭ seŭ stă séŭ cade. Şi va sta; căcĭ
Dumneḑeŭ póte a-lŭ face să stee.
5 [e] Unulŭ deosebesce o ḑi de alta; altulŭ
socotesce tóte ḑilele *asemenea*. Fie-care să
se convingă în mintea sa. Celŭ ce [f] soco-
tesce ḑiŭa, Domnuluĭ *o* socotesce; şi celŭ
ce nesocotesce ḑiŭa, Domnuluĭ *o* nesoco-
tesce. Celŭ ce mănâncă, Domnuluĭ mănâncă;
căcĭ [g] mulţumesce luĭ Dumneḑeŭ; şi celŭ ce
'nu mănâncă, Domnuluĭ nu mănâncă, şi mul-
ţumesce luĭ Dumneḑeŭ. Căcĭ [h] nimenea din
noĭ nu trăesce pentru sine, şi nimene nu
móre pentru sine. Că de trăimŭ, Domnuluĭ
trăimŭ; şi de murimŭ, Domnuluĭ murimŭ;
decĭ séŭ de trăimŭ séŭ de murimŭ, aĭ Dom-
nuluĭ sûntemŭ. Căcĭ [i] pentru acésta Chris-
tosŭ a şi muritŭ, şi a înviatŭ, şi a trăitŭ, ca să
fie [j] domnŭ şi preste ceĭ morţĭ şi preste ceĭ viĭ.
10 Dară tu de ce judecĭ pre fratele teŭ? [k] Toţĭ
séŭ de ce despreţuescĭ pre fratele tŏu? [l] Toţĭ
vomŭ sta înaintea judecăţeĭ luĭ Christosŭ.
11 Căcĭ este scrisŭ: [m] Viŭ sûnt, ḑice Domnulŭ,
mie mi se va pleca totŭ genunchĭulŭ, şi tótă
12 limba se va mărturisi luĭ Dumneḑeŭ. Aşa
dară [n] fie-care din noĭ 'şĭ va da sémă de sine
în su-şĭ înaintea luĭ Dumneḑeŭ.
13 Decĭ să nu maĭ judecămŭ unulŭ pre al-
tulŭ; ci acésta maĭ bine să judecaţĭ, ca [o] să
nu puneţĭ pedecă séŭ scandalŭ frateluĭ. Sciŭ
14 şi sûnt incredinţatŭ în domnulŭ Iisusŭ, [p] că
nimicŭ nu *este* spurcatŭ prin sine; dară [q] ce-
luĭ ce i se pare a fi ce-va spurcatŭ, ace-
luĭa *fie* spurcatŭ. Erŭ de te superĭ pre fra-
15 tele teŭ pentru bucate, éccĕ, nu âmblĭ du-
pre iŭbire. [r] Nu perdé cu bucatele tale pre ace-
la, pentru care Christosŭ a muritŭ. [s] Să nu
16 se vorbéscă de rĕŭ lucrulŭ vostru celŭ bunŭ.
17 [t] Căcĭ împĕrăţia luĭ Dumneḑeŭ nu este mân-
care şi bĕutură; ci dreptate şi pace şi bu-
curiă în Spiritulŭ Sântŭ. Căcĭ celŭ ce în-
18 tr'acestea servesce luĭ Christosŭ, *este* [u] bine-
plăcutŭ luĭ Dumneḑeŭ şi primitŭ de ómenĭ.
19 [v] Decĭ să urmămŭ cele ce sûnt ale păceĭ
şi cele ce sûnt [w] spre întărirea unuĭa către al-
20 tulŭ. [x] Pentru mâncare nu strica lucrulŭ luĭ
Dumneḑeŭ. [y] Tóte *sûnt* curate; [z] dară *este* unŭ
21 reŭ pentru omulŭ celŭ ce mănâncă spre
scandalŭ. Bine *este* a nu mânca [a] carne, nicĭ
a bé vinŭ, nicĭ *aceea* prin care fratele teŭ se
22 jignesce, séŭ se scandalisézā séŭ sufere.
Aĭ tu credinţă? În tine însu-ţĭ să *o* aibĭ în-
intea luĭ Dumneḑeŭ. [b] Fericitŭ *este* celŭ ce nu
23 se condémnă în ceea ce primesce! Erŭ celŭ
ce se îndŭoesce, cândŭ mănâncă, se condém-
nă; pentru că nu *mănâncă* în credinţă; căcĭ
[c] totŭ ce nu *este* din credinţă este pĕcatŭ.

15 DECĬ [a] noĭ ceĭ tarĭ sûntemŭ dĕtorĭ să pur-
tămŭ [b] neputinţele celorŭ slabĭ, şi să nu
2 ne plăcemŭ noĭ înşi-ne. [c] Fie-care din noĭ
să facă spre plăcere aprópeluĭ în bine [d] spre
3 întărire. [e] Căcĭ şi Christosŭ nu a făcutŭ spre
plăcerea sa; ci, precumŭ este scrisŭ: [f] Bat-
jocurele celorŭ ce te batjocurescŭ pre tine,
4 aŭ căḑutŭ preste mine. Căcĭ [g] câte s'aŭ scrisŭ
maĭ 'nainte, s'aŭ scrisŭ spre învĕţătura nó-
stră, ca prin rĕbdare şi mângăĭarea scrip-
turelorŭ să avemŭ speranţă.
5 [h] Erŭ Dumneḑeulŭ rĕbdăreĭ şi alŭ mân-
gălereĭ să vĭ dăruéscă să fiţĭ de acelaşĭ
6 gândŭ intre voĭ dupre Iisusŭ Christosŭ; Ca
toţĭ [i] cu unŭ cugetŭ *şi* cu o gură să mărţĭ
pre Dumneḑeŭ şi Părintele domnuluĭ no-
7 stru Iisusŭ Christosŭ. Aşa dară [j] primiţi-vĕ
uniĭa pre alţiĭ, [k] precumŭ şi Christosŭ v'a pri-
mitŭ pre voĭ, spre mărirea luĭ Dumneḑeŭ.
8 Dară eŭ ḑicŭ, că [l] Iisusŭ Christosŭ a fostŭ
servŭ alŭ circumcisiuneĭ pentru adevĕrulŭ
luĭ Dumneḑeŭ, [m] ca să întăréscă făgăduinţele
9 *date* părinţilorŭ; Şi [n] ca să măréscă şi Gin-
ţile pre Dumneḑeŭ pentru mila *sa*; precumŭ
este scrisŭ: [o] Pentru acésta mĕ voiŭ mărtu-
risi ţie intre popóre, şi voiŭ cânta nume-
10 luĭ teŭ. Şi éră-şĭ ḑice: [p] Veseliţi-vĕ, popó-
11 relorŭ, cu poporulŭ luĭ! Şi éră-şĭ: [q] Lăudaţĭ
pre Domnulŭ, tóte popórele, lăudaţi-lŭ, tóte
12 naţiunile! Şi éră-şĭ Isaia ḑice: [r] Va fi ră-
dĕcina luĭ Işaĭ, şi celŭ ce se va scula să
domnéscă preste popóre, într'acela vorŭ spera
popórele.
13 Erŭ Dumneḑeulŭ speranţeĭ să vĕ împle
de tótă [s] bucuria şi pacea în credinţă, ca să
prisosiţĭ în speranţă prin puterea Spiritu-
luĭ Sântŭ.

Observaţiunĭ personale privitóre apostoluluĭ şi activităţeĭ luĭ.

14 [t] Sûnt încredinţatŭ despre voĭ, fraţiĭ meĭ,
că sûnteţĭ plinĭ de bunĕtate, [u] plinĭ de tótă
sciinţa, putêndŭ şi a vĕ sfătui uniĭa pre al-
ţiĭ; 15 Cu tóte acestea, fraţilorŭ, v'amŭ scrisŭ
maĭ liberŭ pe une locurĭ, ca să vĭ aducŭ
aminte [v] de charulŭ care mi s'a datŭ de la
Dumneḑeŭ, 16 Ca [w] să fiŭ servŭ alŭ luĭ Iisusŭ
Christosŭ intre Ginţĭ, şi preutŭ alŭ evan-
gelieĭ luĭ Dumneḑeŭ, ca [x] prosforéŭa Ginţi-
lorŭ să fie bine-primită, sânţită prin Spi-
17 ritulŭ Sântŭ. Dreptŭ aceea amŭ laudă în
Iisusŭ Christosŭ [y] în cele ce sûnt ale luĭ Dum-
18 neḑeŭ. Căcĭ mĭ-amŭ învoitŭ a vĭ vorbi nu-
maĭ despre cele [z] ce a lucratŭ Christosŭ prin
mine, [a] spre *a aduce* pre Ginţĭ la ascultare,
19 prin cuvêntŭ şi prin faptă, [b] Prin puterea
semnelorŭ şi a minunilorŭ, prin puterea Spi-
rituluĭ luĭ Dumneḑeŭ, încâtŭ din Ierusalimŭ
şi împrejurŭ până la Illiricŭ amŭ respân-
20 ditŭ evangelia luĭ Christosŭ; Sirguindu-mĕ
a predica evangelia aşa, nu unde se nu-
mise *deja* Christosŭ, [c] ca să nu zidescŭ pe
21 temeliă străină; Ci precumŭ este scrisŭ: [d] Că-
rora nu s'a datŭ în scire despre d'însulŭ,
'lŭ vorŭ vedé, şi ceĭ ce nu aŭ auḑitŭ, vorŭ
înţelege.
22 Pentru aceea [e] amŭ fostŭ împedecatŭ de
23 multe orĭ a veni la voĭ; Erŭ acumŭ ne maĭ
avêndŭ locŭ într'aceste părţĭ, [f] şi de mulţĭ
24 anĭ avêndŭ dorinţă a veni la voĭ: Cândŭ
voiŭ merge în Ispania, voiŭ veni la voĭ;
căcĭ sperŭ, trecêndŭ pe acolo, să vĕ vĕdŭ,
[g] şi să fiŭ condusŭ de voĭ până acolo, după
25 ce voiŭ sătura din parte *dorinţa mea* de *a*
vĕ *vedé*. Erŭ acumŭ [h] mergŭ la Ierusalimŭ,
26 spre a servi sânţilorŭ. Căcĭ [i] aŭ bine-voitŭ
Macedonia şi Acaia a face o contribuţiune
pentru saracĭĭ sânţilorŭ, carĭ sûnt în Ierusalimŭ.
27 Eĭ aŭ bine-voitŭ, şi li sûnt dĕtorĭ; căcĭ [j] dacă Ginţile s'aŭ împărtăşitŭ de cele
spirituale ale lorŭ, [k] sûnt dĕtorĭ a li servi şi
28 în cele timporale. Acésta dară sfârşindŭ,
şi asigurândŭ lorŭ [l] acestŭ fruptŭ, voiŭ merge
29 pe la voĭ în Ispania. [m] Şi sciŭ, că venindŭ
la voĭ, voiŭ veni în plinitatea bine-cuvên-
tăreĭ evangelieĭ luĭ Christosŭ.
30 Erŭ rogu-vĕ, fraţilorŭ, pentru domnulŭ
nostru Iisusŭ Christosŭ, şi [n] pentru iŭbirea
Spirituluĭ, [o] ca să vĕ luptaţĭ cu mine în ru-
31 găciunĭ către Dumneḑeŭ pentru mine; [p] Ca
să scapŭ de ceĭ carĭ nu credŭ în Iudea; şi
ca [q] serviciulŭ meŭ în Ierusalimŭ să fie bi-

c Tit. 3. 1.
d 1 Pet. 2. 14. & 3. 13.
e Eccl. 8. 2
f 1 Pet. 2. 19.
g Mat. 22. 21. Marc. 12. 17. Luc. 20. 25.
h Vers. 10. Gal. 5. 14. Col. 3. 14. 1 Tim. 1. 5. Iac. 2. 8
i Exod. 20. 13, etc. Deut. 5. 17, etc. Mat. 19. 18.
j Lev. 19. 18. Mat. 22. 39. Marc. 12. 31. Gal. 5. 14. Iac. 2. 8.
k Mat. 22. 40. Vers. 8.
l 1 Cor. 15. 34. Efes. 5. 14.
m Efes. 5. 11. Col. 3. 8.
n Efes. 6. 13. 1 Tes. 5. 8.
o Filip. 4. 8. 1 Tes. 4. 12. 1 Pet. 2. 12.
p Prov. 23. 20. Luc. 21. 34. 1 Pet. 4. 3.
q 1 Cor. 6. 9. Efes. 5. 5.
r Iac. 3. 14.
s Gal. 3. 27. Efes. 4. 24. Col. 3. 10.
t Gal. 5. 16. 1 Pet. 2. 11.

Capulŭ 14.

a Cap. 15. 1, 7. 1 Cor. 8. 9, 11. & 9. 22.
b Vers. 14.

1 Cor. 10. 25. 1 Tim. 4. 4. Tit. 1. 15.
c Col. 2. 16.
d Iac. 4. 12.
e Gal. 4. 10. Col. 2. 16.
f Gal. 4. 10.
g 1 Cor. 10. 31. 1 Tim. 4. 3.
h 1 Cor. 6. 19, 20. Gal. 2. 20.
i 1 Tes. 5. 10. 1 Pet. 4. 2
j 2 Cor. 5. 15.
k Fapt. 10. 36.
l Mat. 25. 31, 32. Fapt. 10. 42. & 17. 31. 2 Cor. 5. 10. Iuda 14, 15.
m Isa. 45. 23. Filip. 2. 10. Mat. 12. 36. Gal. 6. 5.
n 1 Cor. 8. 9, 13. & 10. 32.
o Fapt. 10. 15. Vers. 2. 20. 1 Cor. 10. 25. 1 Tim. 4. 4. Tit 1. 15.
p 1 Cor. 8. 7, 10.
q 1 Cor. 8. 11.
r Cap. 12. 17.
s 1 Cor. 8. 8.
t 1 Pet. 4. 5.
u Ps. 34. 14. Cap. 12. 18.
v Cap. 15. 5. 1 Cor. 14. 26. 1 Tes. 5. 11.
w Vers. 15.
x Mat. 15. 12.
y Fapt. 10. 14. Vers. 14. Tit 1. 15.
z 1 Cor. 6. 12. 13.
a 2 Cor. 8. 12.
b Ps. 117. 1.
c Rom. 1. 20. 2 Cor. 10. 15, 16.
d Isa. 52. 15.
e Cap. 1. 13. 1 Tes. 2. 17.

a 1 Cor. 8. 13.
b 1 Ioan 3. 21.
c Tit 1. 15.

Capulŭ 15.

a Gal. 6. 1.
b Cap. 14. 1.
c 1 Cor. 9. 19, 22. & 10 24, 33 & 13 5.
d Filip. 2. 4, 5.
e Cap. 14. 19.
f Mat. 26. 39 Ioan 5. 30. & 6. 38.
g Ps. 69. 9
h Cap. 4 23, 24 1 Cor 9. 9, 10. & 10. 11 2 Tim 3. 16, 17.
i Cap. 13. 16. 1 Cor. 1. 10.
j Fant. 4. 24, 32.
k Cap. 14 1, 3.
l Cap. 5. 2
m Mat. 15 24. Ioan 1. 11. Fapt. 3. 25, 26 & 13. 46
n Cap 3. 3. 2 Cor. 1. 20.
o Ioan 10. 16.
p Ps 18. 49.
q Deut. 32. 43.
r Isa. 11. 1, 10 Apoc. 5. 5. & 22. 16.
s Cap. 12. 12. & 14. 17.
t 2 Pet 1. 12 1 Ioan 2. 21.
u 1 Cor. 8. 1, 7. 10.
v Cap. 1. 5 & 12. 3 Gal. 1 15. Efes 3. 7, 8.
w Cap. 11. 13. Gal. 2. 7-9. 1 Tim. 2. 7 2 Tim. 1. 11.
x Isa 66 20 Filip. 2. 17.
y Ebr. 5. 1.
a Fapt 21. 19. Gal. 2. 8
b Cap. 1. 5. & 16 26.
c Fapt. 19. 11. 2 Cor. 12. 12.
d 2 Cor. 10 13, 15, 16.
e Isa. 52. 15.
f Cap. 1. 13. 1 Tes. 2. 17, 18.
g Fapt. 19. 21. Cap. 1. 11. Vers. 32.
h Fapt. 15. 3.
i Fapt. 19. 21. & 20. 22. & 24. 17.
j 1 Cor. 16. 1, 2. 2 Cor. 8. 1.
k & 9. 2, 12. Cap. 11. 17.
l 1 Cor. 9. 4. Gal. 6. 6.
m Filip 4. 17.
n Cap. 1. 11.
o Filip. 2. 1.
p 2 Cor. 1. 11. Col. 4. 12.
q 2 Tes. 3. 2.
r 2 Cor. 8. 4.

32 ne-primitŭ sânţilorŭ; Şi ca, [a]voindŭ Dum-
neḑeŭ, [b]să reviniŭ la voĭ cu bucuriă, şi să
33 mĕ [c]repausezŭ împreună cu voĭ. Ĕrŭ [d]Dum-
neḑeulŭ păceĭ *fie* cu voĭ toţĭ. Aminŭ.

Feliurite salutărĭ. Se recomêndă pază contra celorŭ ce causézŭ discordiĭ; laudă la Domnulŭ.

16 VĬ recomêndŭ pre Fibi, sora nóstră, dia-
2 conésă a besericeĭ din [e]Chencree; [f]Ca
să o primiţĭ în Domnulŭ, cumŭ se cuvine
sânţilorŭ, şi să o ajutaţĭ în totŭ lucrulŭ,
orĭ în ce arŭ avé trebuinţă de la voĭ; căcĭ
ea a fostŭ ajutătóre multora, şi chlarŭ mie.
3 Salutaţĭ pre [g]Priskilla si Akila, conlucră-
4 torĭ meĭ în Christosŭ Iisusŭ; Cari pentru
viéţa mea şi-aŭ ospusŭ pre a lorŭ: cărora
nu numaĭ eŭ mulţumescŭ, ci şi tóte bese-
5 ricele din Ginţĭ. *Salutaţĭ* şi [h]beserica din
casa lorŭ.

Salutaţĭ pre Iubitulŭ meŭ Epenetŭ, [i]pri-
6 miţulŭ Acaieĭ în Christosŭ. Salutaţĭ pre
Mariamŭ, care multŭ s'a ostenitŭ pentru noĭ.
7 Salutaţĭ pre Andronicŭ şi pre Iunia, rudele
mele şi soţiĭ meĭ în închisóre, cari sûnt în-
semnaţĭ intre apostolĭ, şi carĭ maĭ 'nainte
de mine [j]aŭ fostŭ în Christosŭ.
8 Salutaţĭ pre Ampliŭ, iubitulŭ meŭ în
9 Domnulŭ. Salutaţĭ pre Urbanŭ, conlucră-
torulŭ meŭ în Christosŭ, şi pre Iubitulŭ meŭ
10 Stachiŭ. Salutaţĭ pre Apellasŭ, celŭ alesŭ
în Christosŭ.

Salutaţĭ pre ceĭ cu Aristobulŭ.
11 Salutaţĭ pre Erodionŭ, ruda mea. Salu-
taţĭ pre ceĭ cu Narcisŭ, carĭ sûnt în Dom-
12 nulŭ. Salutaţĭ pre Trifena, şi Trifósa, carĭ
s'aŭ ostenitŭ în Domnulŭ. Salutaţĭ pre
iubita Persida, care multŭ s'a ostenitŭ în
Domnulŭ.
13 Salutaţĭ pre Rufŭ, [k]celŭ alesŭ în Dom-
14 nulŭ, şi pre muma luĭ şi a mea. Salutaţĭ
pre Asincritŭ, pre Flegontŭ, pre Ermanŭ,
pre Patroba, pre Erminŭ, şi pre fraţiĭ ce sûnt
15 cu eĭ. Salutaţĭ pre Filologŭ, şi Iuliŭ şi
Nireŭ, şi pre sora luĭ, şi pre Olimpŭ, şi pre
toţĭ sânţiĭ ce sûnt cu eĭ.

[l]Salutaţĭ-vĕ unulŭ pre altulŭ cu sărutare 16
sântă. Vĕ salută pre voĭ besericele luĭ
Christosŭ.

Ĕrŭ vĕ îndemnŭ, fraţilorŭ, să vĕ păziţĭ 17
de ceĭ [m]ce facŭ desbinărĭ şi scandule, contra
învĕţătureĭ care o-aţĭ primitŭ; şi [n]vĕ feriţĭ de
d'inşiĭ. Căcĭ uniîa ca acestia nu servescŭ 18
domnuluĭ nostru Iisusŭ Christosŭ, ci [o]pân-
teceluĭ lorŭ; şi [p]prin cuvinte bune şi dulcĭ
incélă ânimele celorŭ simplĭ. Căcĭ [q]ascultarea 19
vóstră s'a făcutŭ cunoscută la toţĭ; dreptŭ
aceea mĕ bucurŭ de voĭ; şi voĭescŭ, ca să
fiţĭ [r]inţeleptĭ spre bine, şi curaţĭ în privinţa
rĕuluĭ. Ĕrŭ [s]Dumneḑeulŭ păceĭ [t]să sdro- 20
béscă pro Satana suptŭ piciórele vóstre în
curêndŭ.

[u]Charulŭ domnuluĭ nostru Iisusŭ Chris-
tosŭ *fie* cu voĭ. Aminŭ.

Vĕ salută pre voĭ [v]Timoteiŭ, conlucráto- 21
rulŭ meŭ, şi [w]Luciŭ, şi [x]Iasonŭ, şi [y]Sosipatru,
rudele mele.

Şi eŭ Tertiŭ, care amŭ scrisŭ *acésta* e- 22
pistolă, vĕ salutŭ în Domnulŭ.

Vĕ salută [z]Gaiŭ, gazda mea şi a tótă a-
dunarea. Vĕ salută [a]Erastŭ, îngrijitorulŭ
cetăţeĭ, şi Cuartŭ, fratele.

[b]Charulŭ domnuluĭ nostru Iisusŭ Chris-
tosŭ *fie* cu voĭ toţĭ. Aminŭ.

Ĕrŭ [c]celuĭ ce vĕ póte întări dupre evan- 25
gelia mea, [d]dupre predicarea luĭ Iisusŭ Chris-
tosŭ, [e]dupre descoperirea misteruluĭ, [f]care
din seculĭ eternĭ ora tăcutŭ; Ĕrŭ [g]acumŭ 26
s'a arĕtatŭ şi s'a făcutŭ cunoscutŭ prin scrip-
turele profeţilorŭ, dupre ordinulŭ eternulŭ
Dumneḑeŭ, spre [h]ascultarea credinţeĭ intre
tóte naţiunile: [i]Unuîa inţeleptuluĭ Dumneḑeŭ 27
fie mărire prin Iisusŭ Christosŭ în eternŭ:
Aminŭ.

S'a scrisŭ către Romanĭ de la Corintŭ, şi s'a trămesŭ prin Fibi, diaconésă besericeĭ din Chencree.

[a] Cap. 1. 10.
[b] Fapt. 18. 21. 1 Cor. 4. 19. Iac. 4. 15.
[c] 1 Cor. 16. 18. 2 Cor. 7. 13. 2 Tim. 1. 16. Filim. 7, 20.
[d] Cap. 16. 20. 1 Cor. 14. 33. 2 Cor. 13. 11. Filip. 4. 9. 1 Tes. 5. 23.
2 Tes. 3. 16. Ebr. 13. 20.

Capulŭ 16.

[a] Fapt. 18. 18.
[b] Filip. 2. 29. 3 Ioan 5, 6.
[c] Fapt. 18. 2, 18, 26. 2 Tim. 4. 19.
[d] 1 Cor. 16. 19. Col. 4. 15.
Filim. 2.
[e] 1 Cor. 16 15.
[f] Gal. 1. 22.
[g] 2 Ioan 1.
[h] 1 Cor. 16. 20. 2 Cor 13. 12. 1 Tes. 5. 26. 1 Pet. 5 14.
[i] Fapt. 15. 1, 5, 24. 1 Tim 6. 3
[j] 1 Cor. 5. 9, 11.
2 Tes. 3. 6, 14. 2 Tim. 3. 5. Tit 3. 10. 2 Ioan 10.
[k] Filip. 3. 19. 1 Tim. 6. 5.
[l] Col. 2. 4. 2 Tim. 3. 6. Tit 1. 10. 2 Pet. 2. 3.
[m] Cap. 1. 8.
[n] Mat. 10. 16. 1 Cor. 14. 20.
[o] Cap. 15. 33.
[p] Fac. 3. 15.
[q] Vers. 24. 1 Cor. 10. 23. 2 Cor, 13. 14. Filip. 4. 23. 1 Tes. 5. 28. 2 Tes. 3. 18. Apoc. 22. 21.
[r] Fapt. 16. 1.
Filip. 2. 19. Col. 1. 1. 1 Tes. 3. 2. 1 Tim. 1. 2. Ebr. 13. 23.
[s] Fapt. 13. 1.
[t] Fapt. 17. 5.
[u] Fapt. 20. 4.
[v] 1 Cor. 1. 14.
[x] Fapt. 13. 22. 2 Tim. 4. 20.
[y] Vers. 20.
1 Tes. 5. 28.
[z] Efes. 3. 20. 1 Tes. 3. 13. 2 Tes. 2 17. & 3. 3. Iuda 24.
[a] Cap. 2. 16.
[b] Efes. 1. 9. & 3. 3—5. Col. 1. 27.
[c] 1 Cor. 2. 7. Efes. 3. 5, 9.
Col. 1. 26.
[d] Efes. 1. 1.
2 Tim. 1. 1. Tit. 1. 4.
1 Pet. 1. 1.
[e] Fapt. 6. 1. Cap. 1. 8. 15. 18.
[f] 1 Tim. 1. & 6. 16. Iuda 25.

EPISTOLA APOSTOLULUĬ PAVELŬ
ÂNTĔIA CĂTRĂ
CORINTENĬ.

Introducere, salutare, şi mulţumire.

1 PAVELŬ [a]chiămatŭ *a fi* Apostolŭ al luĭ
Iisusŭ Christosŭ [b]prin voîa luĭ Dumne-
2 ḑeŭ, şi [c]Sostenŭ, fratele: Besericeĭ luĭ Dum-
neḑeŭ care este în Corintŭ, [d]celorŭ [e]sânţiţĭ
în Christosŭ Iisusŭ, [f]celorŭ chiămaţĭ *a fi* sânţĭ,
împreună cu toţĭ ceĭ ce în totŭ loculŭ [g]chiamă
numele luĭ Iisusŭ Christosŭ, [h]domnulŭ nostru,
3 [i]şi alŭ lorŭ şi alŭ nostru: [j]Charŭ *fie* voŭĭ
şi pace de la Dumneḑeŭ, Părintele nostru,
şi de la domnulŭ, Iisusŭ Christosŭ.
4 [k]Mulţumescŭ Dumneḑeuluĭ meŭ totŭ-de-
una despre voĭ, pentru charulŭ luĭ Dumne-
5 ḑeŭ ce vĭ s'a datŭ în Iisusŭ Christosŭ; Că
în tóte v'aţĭ îmbogăţitŭ într'însulŭ [l]în tótă în-
6 vĕţătura şi în tótă sciinţa: Fiindŭ-că [m]mă-
turisirea luĭ Christosŭ s'a întăritŭ în voĭ,
7 încâtŭ voĭ nu aveţĭ lipsă de nicĭ unŭ darŭ;
[n]asceptândŭ arĕtarea domnuluĭ nostru Iisusŭ
8 Christosŭ; [o]Care va şi întări pre voĭ până
la sfârşitŭ, [p]*ca să fiţĭ* nevinovaţĭ în ziua dom-
9 nuluĭ nostru, Iisusŭ Christosŭ. [q]Credincîosŭ
este Dumneḑeŭ, prin care v'aţĭ chiămatŭ
spre [r]comuniunea Fiiuluĭ seŭ Iisusŭ Christo-
sŭ, domnulŭ nostru.

Mustrarea spirituluĭ de partidŭ; desunirile la Corintenĭ descrise şi mustrate.

10 Ĕrŭ vĕ rogŭ, fraţilorŭ, pentru numele
domnuluĭ nostru Iisusŭ Christosŭ, [s]ca toţĭ
să vorbiţĭ aceeaşĭ, şi *ca* să nu fie intre voĭ
desbinărĭ; ci *ca* să fiţĭ tare uniţĭ într'unŭ
gândŭ şi într'o inţelegere. Căcĭ m'amŭ în-
formatŭ despre voĭ, fraţiĭ meĭ, de la ceĭ de
pe lûngă Chloe, că sûnt certe intre voĭ. Şi
11 acésta dicŭ, [t]pentru că fie-care din voĭ dice:
Eŭ sûnt alŭ luĭ Pavelŭ; ĕrŭ eŭ alŭ luĭ [u]A-
pollosŭ; ĕrŭ eŭ alŭ luĭ [v]Chefa; ĕrŭ eŭ alŭ
luĭ Christosŭ.
12 [w]Aŭ dóră s'a împărţitŭ Christosŭ? aŭ Pa-
velŭ s'a crucificatŭ pentru voĭ? séŭ v'aţĭ
botezatŭ în numele luĭ Pavelŭ? Mulţumescŭ 14
luĭ Dumneḑeŭ, că nicĭ pre unulŭ din voĭ
n'amŭ botezatŭ, de câtŭ numaĭ pre [x]Crispŭ
şi pre [y]Gaiŭ; Ca să nu dică cine-va, că 15
amŭ botezatŭ în numele meŭ; Amu maĭ bo- 16
tezatŭ şi familia luĭ [z]Stefana; ĕrŭ afară de
acestia nu sciŭ să maĭ fiŭ botezatŭ pre cine-va.

Mustrarea spirituluĭ de paridŭ. Predicarea luĭ Pavelŭ apĕrată.

Căcĭ Christosŭ nu m'a trămesŭ să bo- 17
tezŭ, ci să predicŭ evangelia; [a]nu cu înţe-
lepcĭunea cuvintelorŭ, ca să nu se zădarni-
céscă crucea luĭ Christosŭ. Căcĭ cuvêntulŭ 18
cruceĭ [b]nebuniă *este* [c]celorŭ peritorĭ; ĕrŭ noŭĭ,
[d]celorŭ ce ne mêntuimŭ, este [e]puterea luĭ
Dumneḑeŭ;
Căcĭ este scrisŭ: [f]Perde-voiŭ înţelepcĭunea 19
înţeleptilorŭ, şi mimici-voiŭ sciinţa cumin-
ţilorŭ. [g]Undŭ *este* inţeleptulŭ? unde *este* căr- 20
turarulŭ? unde *este* disputătorulŭ lumeĭ a-
cesteĭa? [h]aŭ nu a înnebunitŭ Dumneḑeŭ în-
ţelepcĭunea lumeĭ acesteĭa? [i]Că de ore-ce 21
în înţelepcĭunea luĭ Dumneḑeŭ, lumea prin
înţelepcĭune nu a cunoscutŭ pro Dumneḑeŭ,
a bine-voitŭ Dumneḑeŭ prin nebunia pre-
dicăreĭ a mêntui pre ceĭ ce credŭ. Căcĭ 22
[j]Iudeiĭ cerŭ semnŭ, şi Ellinĭĭ cautŭ înţelep-
cĭune; Ĕrŭ noĭ predicămŭ pre Christosŭ 23
celŭ crucificatŭ, [k]Iudeilorŭ smintélă, ĕrŭ El-
linilorŭ [l]nebuniă; Ĕrŭ acelora ce sûnt chiă- 24
maţĭ, şi Iudeilorŭ şi Ellinilorŭ, pre Chris-
tosŭ, [m]puterea luĭ Dumneḑeŭ şi [n]înţelepcĭunea
luĭ Dumneḑeŭ. Căcĭ ce este nebunŭ a luĭ 25
Dumneḑeŭ, este maĭ înţeleptŭ de câtŭ ó-
meniĭ; şi ce este slabŭ a luĭ Dumneḑeŭ,
este maĭ tare de câtŭ ómeniĭ.
Căcĭ vedeţĭ chiămarea vóstră, fraţilorŭ, 26
cumŭ-că [o]nu *sûnt* multĭ inţelepţĭ dupre corpŭ,
nu multĭ puternicĭ, nu multĭ nobilĭ; Ci [p]cele 27
nebune ale lumeĭ a alesŭ Dumneḑeŭ, ca să

[a] Rom. 1. 7. 2 Tim. 1. 9.
[b] Fapt. 9. 14, 21. & 22. 16. 2 Tim. 2. 22.
[c] Cap. 8. 6.
[d] Rom. 3. 22. & 10. 12.
[e] Rom. 1. 7. 2 Cor. 1. 2. Efes. 1. 2.
[f] 1 Pet. 1. 2.
[g] Rom. 1. 8.
[h] Cap. 12. 8. 2 Cor. 8. 7.
[i] Cap 2. 1. 2 Tim. 1 8. Apoc. 1 2.
[j] Filip 3. 10. Tit. 2. 13. 2 Pet. 3. 12.
[k] 1 Tes. 3. 13.
[l] Col. 1. 22. 1 Tes 5. 23.
[m] Isa. 49. 7. Cap. 10. 13.
1 Tes. 5. 24. 2 Tes. 3. 3. Ebr. 10. 23.
[n] Ioan 15. 4. & 17. 21. 1 Ioan 1. 3. & 4. 13.
[o] Rom. 12. 16. & 15. 5. 2 Cor. 13. 11. Filip. 2. 2. & 3. 16. 1 Pet. 3. 8.
[p] Cap. 3. 4.
[q] Fapt. 18. 24. & 19. 1. Cap. 16. 12.
[r] Ioan 1. 47.
[s] 2 Cor. 11. 4. Efes. 4. 5.
[t] Fapt. 18. 8.
[u] Rom. 16. 23.
[v] Cap. 16. 15, 17.
[w] Cap. 2. 1, 4, 13. 2 Pet. 1. 16.
[x] 2 Cor. 2 15.
[y] Fapt. 17. 18. Cap. 2. 14.
[z] Cap. 15. 26.
[a] Rom. 1. 16. Vers. 24.
[b] Iov 5. 12, 13. Isa. 29. 14. Ior. 8. 9.
[c] Isa. 33. 18.
[d] Iov 12. 17, 20, 24. Isa. 44. 25.
Rom. 1. 22.
[e] Vegi Mat. 11. 25. Luc. 10. 21. Rom. 1. 20, 21, 28.
[f] Mat. 12. 38. & 16. 1. Marc. 8. 11. Luc. 11. 16. Ioan 4. 48.
[g] Isa. 8. 14. Mat. 11. 6. &
13. 57. Luc. 2. 34. Ioan 6. 60, 66. Rom. 9. 32. Gal. 5. 11.
[h] Pet. 2. 8.
[i] Vers. 18. Cap. 2. 14.
[j] Rom. 1. 4, 16. Vers. 18.
[k] Col. 2. 3.
[l] Ioan 7. 48.
[m] Mat. 11. 25.